

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

ผู้ศึกษา นางสาวจันทร์เพ็ญ ตูประสิทธิ์ **รหัสนักศึกษา** 2602300432

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ **ปีการศึกษา** 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ (2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 132 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .97 และผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร และผู้ปกครองเด็ก รวม 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ สติติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู และด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน และด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม และด้านที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการอาสาสมัคร ด้านการตัดสินใจ และด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน ตามลำดับ และ (2) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า (2.1) ด้านการอบรมเลี้ยงดู ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง และผู้ปกครองเองควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม (2.2) ด้านการติดต่อสื่อสาร ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร (2.3) ด้านการอาสาสมัคร ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม ส่งเสริมการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมและร่วมวางแผน (2.4) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ควรให้เด็กมีใบงานกลับไปทำที่บ้านเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก (2.5) ด้านการตัดสินใจ ควรจัดประชุมผู้ปกครองก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ควรเพิ่มสัดส่วนผู้ปกครองในคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ และควรสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง (2.6) ด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน ควรจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เห็นความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และ (2.7) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม ควรให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่บ้าน

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การพัฒนาการเรียนรู้ เด็กเล็ก

Independent study title: Guidelines for Development of Parent Involvement in Learning Development of Preschool Children in Preschool Children Development Centers under Non Somboon Sub-District Administration Organization, Bueng Kan Province

Author: Miss Chanpen Tuprasit; **ID:** 2602300432;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent study advisor: Dr. Koolchalee Chongcharoen, Assistant Professor;

Academic year: 2018

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the conditions of parent involvement in learning development of preschool children in preschool children development centers; and (2) to study guidelines for development of parent involvement in learning development of preschool children in preschool children development centers under Non Somboon Sub-district Administration Organization, Bueng Kan province.

The research sample for quantitative study consisted of 132 parents of preschool children in preschool children development centers under Non Somboon Sub-District Administration Organization during the academic year 2018, obtained by simple random sampling. The employed research instrument was a rating scale questionnaire, with reliability coefficient of .97. The key research informants for qualitative study were 5 administrators and parents. The employed research instrument was an interview form. Quantitative data were statistically analyzed using the frequency, percentage, mean, and standard deviation; while qualitative data were analyzed with content analysis.

The research findings revealed that (1) the overall condition of parent involvement was rated at the moderate level; and when specific aspects of parent involvement were considered, it was found that the aspects receiving rating means at the high level were that of the child upbringing and that of the communication; the aspects receiving rating means at the moderate level were that of the learning at home and that of the organizing of environment that promotes learning and creates additional experiences; and the aspects receiving rating means at the low level were that of the volunteering, that of the decision making, and that of the participation between community and school, respectively; and (2) as for the guidelines for development of parent involvement in learning development of preschool children, it was found that (2.1) in the child upbringing aspect, training programs should be provided to equip the parents with knowledge on child upbringing, and the parents should study by themselves to acquire additional knowledge; (2.2) in the communication aspect, technology should be used for communication between school and the parents; (2.3) in the volunteering aspect, the parents should be allowed to participate in the planning and determination of activities for organizing the environment that promotes learning; (2.4) in the learning at home aspect, the worksheets should be provided for encouraging interaction between children and their parents at home; (2.5) in the decision making aspect, the child development center should organize a meeting involving the parents before having every activity in order to allow the parents to have the opportunity to express their opinions; the proportion of parents in the executive committee should be increased; and parent networks should be created; (2.6) in the participation between community and school aspect, there should be activities to encourage parents and communities to realize the importance of the child development promotion; and (2.7) in the organizing of environment that promotes learning and creates additional experiences aspect, the parents should be advised in creating the environment that promotes learning and encourages children to participate in activities at home.

Keywords: Parent involvement, Learning development, Preschool children

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา และตรวจแก้ไขงานค้นคว้าอิสระมาด้วยดีตลอด จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระสำเร็จในวันนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พวงสมจิตร์ กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และแก้ไขปรับปรุงงานค้นคว้าอิสระให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพล เพ็ญจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกศักดิ์ เฮงสุโข และนางศุภางค์จิต กัลยาแก้ว อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (วิทยาเขตบึงกาฬ) ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ รวมถึง คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลโนนสมบูรณ์ และผู้ปกครองเด็กทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณอาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาบริหารการศึกษาทุกท่าน เพื่อนนักศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในวันนี้

จันทร์เพ็ญ ตูประสิทธิ์

สิงหาคม 2562

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของ
เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์
จังหวัดบึงกาฬ

นางสาวจันทร์เพ็ญ ตู้อประสิทธิ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2561

Guidelines for Development of Parent Involvement in Learning
Development of Preschool Children in Preschool Children
Development Centers under Non Somboon Sub-District
Administration Organization, Bueng Kan Province

Miss Chanpen Tuprasit

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirath Open University

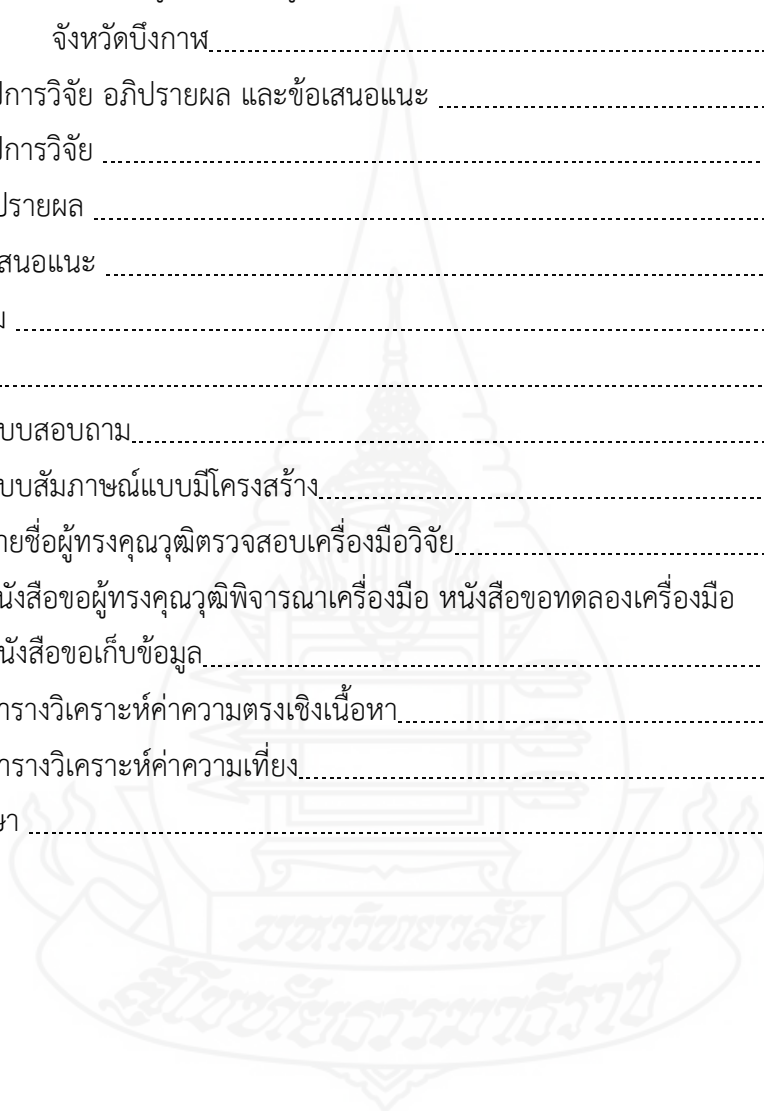
2018

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา	8
การพัฒนาเด็กเล็ก	19
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน	28
บริบทการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	60
ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
การวิเคราะห์ข้อมูล	64
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	65
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ.....	67

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนา การเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ.....	75
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุปการวิจัย	81
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	102
ก แบบสอบถาม.....	103
ข แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง.....	109
ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	112
ง หนังสือขอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ หนังสือขอตกลงเครื่องมือ หนังสือขอเก็บข้อมูล.....	114
จ ตารางวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหา.....	118
ช ตารางวิเคราะห์ค่าความเที่ยง.....	124
ประวัติผู้ศึกษา	126

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ข้อมูลผลการส่งเสริมการพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	51
ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	65
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม	67
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการอบรมเลี้ยงดู.....	68
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการติดต่อสื่อสาร	69
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการอาสาสมัคร	70
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	71
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการตัดสินใจ	72
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการให้ความร่วมมือระหว่าง ชุมชนและโรงเรียน	73
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ พัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม	74

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ภาพที่ 2.1 กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตามแนวคิดของ Hoover-Dempsey & Sandle	38

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่เกิดจากการกระจายอำนาจการบริหารงานของรัฐบาลจากส่วนกลาง สู่ส่วนภูมิภาค และสู่ท้องถิ่น เพื่อให้การบริการสาธารณะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งรัฐบาลได้บัญญัติกฎหมายการกระจายอำนาจไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ และได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารตนเอง (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2559) พร้อมกับบัญญัติอำนาจหน้าที่ไว้ในกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทขึ้น อาทิเช่น พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2540 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 โดยความสำคัญเป็นการกระจายอำนาจการปกครอง โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นผ่านการเลือกตั้ง (ฉันทวัฒน์ รัตนศักดิ์, 2555) และการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหนึ่งในบริการสาธารณะที่สำคัญที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล และหน่วยงานที่กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดขึ้น เพื่อให้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ เช่น แผนพัฒนาการศึกษาสี่ปีของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้มีเพียงการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเท่านั้น แต่หมายรวมถึง การฝึกอบรมทางวิชาการ การส่งเสริมศาสนา การสืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมการประกอบอาชีพ ตลอดจน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) ซึ่งการจัดการศึกษาและการส่งเสริมการศึกษาแต่ละประเภทเป็นไปตามบริบท ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นแต่ละแห่ง และภารกิจด้านการจัดการศึกษาที่สำคัญคือการพัฒนาเด็ก

การพัฒนาเด็กมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการส่งเสริมเด็กให้มีพัฒนาการครบทุกด้านที่เหมาะสมตามวัย มีพื้นฐานสุขภาพอนามัยที่ดี เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเป็นพลเมืองที่ดี รวมทั้งช่วยลดความแตกต่างด้านทุนมนุษย์ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทาง

เศรษฐกิจ ลดผลกระทบที่เกิดจากการก่ออาชญากรรมและการติดยาเสพติด (วีระชาติ กิเลนทอง, 2560) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กปฐมวัยที่เป็นช่วงที่มีพัฒนาการด้านสมองและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมดีที่สุดในระยะยาว โดยให้ผลตอบแทนกลับคืนมาในอนาคตมากถึง 7 เท่า (Heckman, 2012) ซึ่งธรรมชาติของเด็กจะมีความต้องการการเรียนรู้ตามความสนใจ และมีสิทธิ์ได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพและเติบโตตามธรรมชาติ เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้ลงมือกระทำ ได้สัมผัสด้วยตนเอง (Hohmann & Weikart, 1995) จะมีวิถีเรียนรู้เป็นไปตามระยะของการพัฒนาแต่ละช่วงวัย ซึ่งเป็นไปตามความถนัดของแต่ละคน บทบาทของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะทางปัญญา ทักษะทางพฤติกรรม ผลการเรียนรู้ และพฤติกรรมอื่น ๆ ในตัวเด็ก (Heckman, 2012) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาเด็กและการอบรมเลี้ยงดูเป็นบทบาทหน้าที่หลักที่สำคัญของผู้ปกครอง

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาก็ถือได้ว่า มีความสำคัญมาก เพราะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการต่าง ๆ ของโรงเรียน ตั้งแต่ร่วมในการค้นหาปัญหา การวางแผนงาน การดำเนินกิจกรรมและงานต่าง ๆ รวมถึงการประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน (ชนม์ธิดา ยาแก้ว และคณะ, 2560) ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจะส่งผลให้เกิดการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและบ้าน และส่งผลทางบวกทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น รวมทั้งยังส่งผลให้เด็กมีทัศนคติที่ดีและมีพฤติกรรมในการเข้าเรียน (Epstein, 1995) รวมทั้งจากผลการวิจัยของ สุนีย์ ยิ้มโย (2559) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน และการจัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์เพิ่มเติมให้บุตรหลานมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และผลการวิจัยของ วิวรรณ สารกิจปรีชา (2554) ระบุว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ด้านการติดต่อสื่อสารด้านการเรียนรู้ที่บ้าน และด้านการตัดสินใจมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (parental involvement) ในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กที่เหมาะสมของ Epstein (1995) สำหรับกิจกรรมของผู้ปกครองที่สำคัญในการพัฒนาเด็ก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน และสอดคล้องกับกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของ Hoover-Dempsey & Sandler (1995) ที่กล่าวว่า การรับรู้ของผู้ปกครองและกลไกการเรียนรู้ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน รวมทั้งการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จะส่งผลให้เกิดการเอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีหน้าที่ให้บริการสาธารณะภายในตำบล อาทิเช่น พัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค ส่งเสริมอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่น อนุรักษ์ ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพดีทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา พัฒนาการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาการเมืองการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์, 2561) ซึ่งการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์เป็นไปตามแนวนโยบายของรัฐบาล นโยบายการจัดการศึกษาของชาติ และนโยบายของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากปีที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด จำนวน 5 แห่ง จนกระทั่งปลายปี พุทธศักราช 2561 ได้มีการยุบรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจุบันมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพียง 1 แห่ง ซึ่งรับเด็กช่วงอายุระหว่าง 2 – 5 ปี และมีเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 198 คน (กองการศึกษา, 2561) การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ ในปี การศึกษาที่ผ่านมา ผลสัมฤทธิ์ของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กมีความเหมาะสมตามวัยในทุกด้าน แต่พบปัญหาว่า ผู้ปกครองเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ซึ่งเป็นช่วงวัยทองที่ควรได้รับการส่งเสริมเป็นอย่างยิ่ง ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือและร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาเด็กและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลและพฤติกรรมของเด็ก

จากเหตุผลและความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้ดูแลและรับผิดชอบงาน การศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ เห็นความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูล สารสนเทศด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กต่อไป

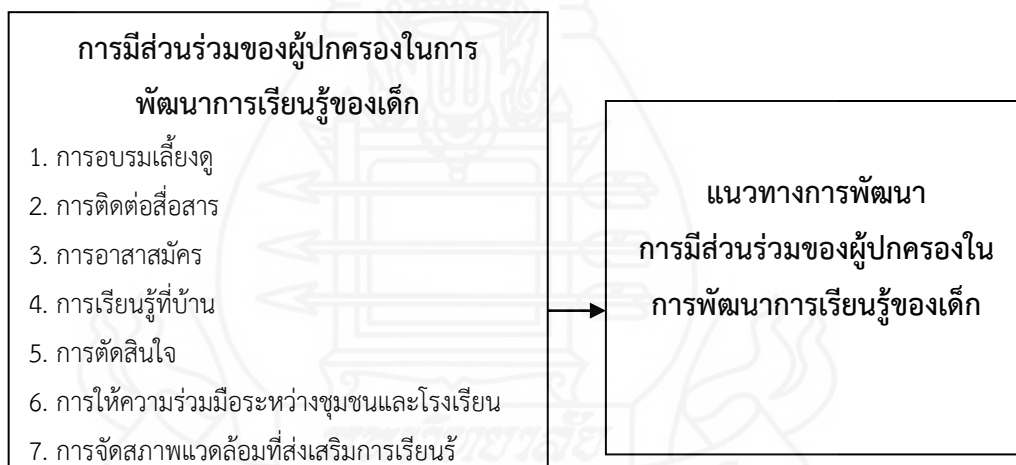
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ โดยนำกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Epstein (1995) รวมทั้งแนวคิดของ ศิธรินทร์ ต้นประเสริฐ (2553) เอกอนงค์ ศรีสำอางค์ และคณะ (2556) และสุนีย์ ยิ้มโย (2559) ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ในด้านต่างๆ 7 ด้าน คือ

- 4.1.1 ด้านการอบรมเลี้ยงดู
- 4.1.2 ด้านการติดต่อสื่อสาร
- 4.1.3 ด้านอาสาสมัคร
- 4.1.4 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน
- 4.1.5 ด้านการตัดสินใจ
- 4.1.6 ด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน
- 4.1.7 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม

4.2 ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กที่ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 198 คน และผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร และผู้ปกครองเด็ก จำนวน 5 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารระดับนโยบายของ องค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน และผู้ปกครองเด็ก 2 คน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 แนวทางการพัฒนา หมายถึง วิธีการใหม่ในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ดีขึ้นกว่าเดิม ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม

5.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก หมายถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษาของเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน ตั้งแต่ร่วมในการค้นหาปัญหา การวางแผน การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ การพัฒนาผู้เรียน

5.2.1 การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่พ่อแม่ ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่และตอบสนองความต้องการของเด็กในด้านความเป็นอยู่ สุขภาพ อนามัย ความปลอดภัย การปฏิสัมพันธ์ และอบรมสั่งสอนเด็กด้วยความรักความเมตตา รวมทั้งการฝึกและส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเอง ฝึกทักษะการอยู่ร่วมในสังคม เป็นต้น

5.2.2 การติดต่อสื่อสาร หมายถึง กระบวนการสื่อสารระหว่างโรงเรียนถึงผู้ปกครองที่บ้านหรือจากผู้ปกครองไปถึงโรงเรียน เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของผู้ปกครองเกี่ยวกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาเด็ก

5.2.3 การอาสาสมัคร หมายถึง การที่ผู้ปกครองสมัครใจและอาสาทำความรู้ความสามารถเฉพาะตัวเข้าไปให้ความช่วยเหลือหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และกิจกรรมในห้องเรียน เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน

5.2.4 การเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำ การบ้านของเด็ก และกิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ แก่เด็กที่บ้าน

5.2.5 การตัดสินใจ หมายถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน และกิจกรรมที่โรงเรียนโดยผ่านกลุ่มต่างๆ

5.2.6 การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน หมายถึง การที่ชุมชนให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกิจกรรม และมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองของโรงเรียน เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

5.2.7 การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดกระบวนการคิดและการสร้างเสริมประสบการณ์เพิ่มขึ้น

5.3 ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองเด็กที่ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่รับเด็กช่วงอายุระหว่าง 2 - 5 ปี การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 และมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.5 องค์กรบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลางที่มีหน้าที่ให้บริการสาธารณะภายในตำบลด้านต่าง ๆ ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 ได้ข้อสารสนเทศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีเหมาะสมตามวัยและสมดุรอบด้าน

6.2 หน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา
 - 1.1 ความเป็นมาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 1.2 ภารกิจด้านการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. การพัฒนาเด็กเล็ก
 - 2.1 ความหมายของการพัฒนาเด็กเล็ก
 - 2.2 ความสำคัญของการพัฒนาเด็กเล็ก
 - 2.3 แนวคิด ทฤษฎีของการพัฒนาเด็กเล็ก
 - 2.2 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กเล็ก
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน
 - 3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 - 3.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 - 3.3 บทบาทของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 - 3.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
4. บริบทการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์
 - 4.1 ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์
 - 4.2 ข้อมูลด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์
 - 4.3 ผลการดำเนินงานด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษา

1.1 ความเป็นมาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจการบริหารงานของรัฐบาลจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาค เพื่อให้การจัดบริการสาธารณะเข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด โดยการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารตนเอง (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2559) ซึ่งการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นไปเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล และให้เกิดความทั่วถึงในการให้บริการสาธารณะ แก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงและรวดเร็ว เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณเป็นการลดค่าใช้จ่ายของรัฐบาล เพราะท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดการรายได้ได้ด้วยตนเอง และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยผ่านการเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้งหรือการตรวจสอบการกำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของสภาท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น (ฉันทวัฒน์ รัตนศักดิ์, 2555) โดยได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติต่างๆ ดังนี้

1.1.1 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขถึงฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552

ตามราชกิจจานุเบกษา (2496) เทศบาลถือว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประวัติความเป็นมายาวนานที่สุด ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวที่มีพยายามในการจัดตั้งเทศบาลหลายครั้งมีการกำหนดกฎหมายแม่บทขึ้น 4 ฉบับ และฉบับล่าสุดพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2559) ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการบริการสาธารณะเพื่อประชาชนในท้องถิ่น ปรากฏในมาตรา ดังนี้

มาตรา 7 เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาล ให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้นๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 9 เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา 10 เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา 11 เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศ

กระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- (3) รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

ท้องถิ่น

(9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 จัดตั้งขึ้นเพื่อกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ในการบริการสาธารณะเพื่อประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งมีอยู่ 3 ขนาด ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร

1.1.2 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

ตามราชกิจจานุเบกษา (2534) โดยพระราชบัญญัติได้กล่าวถึงการจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน และได้กำหนดให้มีการจัดตั้งราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น ปราบกฏตามมาตรา ดังนี้

มาตรา 3/1 การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การ

กระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน

มาตรา 4 ให้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

- (1) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง
- (2) ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค
- (3) ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา 70 ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (2) เทศบาล
- (3) สุขาภิบาล
- (4) ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนด

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 เป็นพระราชบัญญัติที่กำหนดให้มีการจัดตั้งราชการส่วนท้องถิ่นประเภทต่างๆ ขึ้น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

1.1.3 พระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553

ตามราชกิจจานุเบกษา (2537) พระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นจากการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารของตำบล การบริหารสภาพตำบล การยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การกำหนดการบริการสาธารณะเพื่อประชาชนในพื้นที่ ดังปรากฏในมาตรา ดังนี้

มาตรา 40 สภาพตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสอง อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้น ให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วยการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาพตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี

ของท้องถิ่น

(9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จัดตั้งขึ้นเพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลและหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนี้ๆ

1.1.4 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552)

ตามราชกิจจานุเบกษา (2540) การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นทำให้เกิดพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งในจังหวัดหนึ่ง ๆ จะมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนึ่งแห่งและมีอำนาจหน้าที่บริการสาธารณะ ปรากฏตามมาตรา ดังนี้

มาตรา 7 ในจังหวัดหนึ่งให้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

มาตรา 8 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่นเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ เขตจังหวัด

มาตรา 45 องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

(1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

(2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(3) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

- (4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- (5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- (6) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เฉพาะภายในเขตสภาตำบล
- (7) คุ้มครอง ดุแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (7ทวิ) บำรุงรักษาศิลปจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (8) จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (9) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นราชการส่วนท้องถิ่นประเภทหนึ่ง ซึ่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการบริการสาธารณะในจังหวัดนั้นๆ พร้อมทั้งต้องให้การสนับสนุน ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

1.1.5 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

ตามราชกิจจานุเบกษา (2560) ได้กล่าวถึง การกระจายอำนาจการบริหารประเทศจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น ซึ่งได้บัญญัติการกระจายอำนาจไว้ในมาตราต่างๆ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้

มาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวน และความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน

มาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนา

อย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก ในการดำเนินการใดให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ได้ รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเอง โดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน

กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาการเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวร้าวการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งได้บัญญัติให้การบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และให้อิสระในการบริหารจัดการรายได้และการปกครองตนเอง

สรุป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่เกิดจากการกระจายอำนาจการบริหารงานของรัฐบาลจากส่วนกลาง สู่ส่วนภูมิภาค และสู่ท้องถิ่น เพื่อให้การบริการสาธารณะเกิด

ประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งรัฐบาลได้บัญญัติกฎหมายการกระจายอำนาจไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ และได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารตนเอง พร้อมกับบัญญัติอำนาจหน้าที่ไว้ในกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทขึ้น อาทิเช่น พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2540 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 โดยความสำคัญเป็นการกระจายอำนาจการปกครองโดยให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นผ่านการเลือกตั้ง

1.2 ภารกิจด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยคณะกรรมการกระจายอำนาจ ได้มีมติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ตามความเหมาะสมของท้องถิ่นจึงทำให้เกิดการถ่ายโอนสถานศึกษา และจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม โดยกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ในการกำกับดูแลและกำหนดแนวนโยบายการจัดการศึกษา ภายใต้กรอบแห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 และพระราชบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับศักยภาพตามความพร้อม และตามความต้องการของท้องถิ่นแต่ละแห่งแต่ละประเภท เพื่อให้เป็นตามพระราชบัญญัติระเบียบ และแผนพัฒนาต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

ตามราชกิจจานุเบกษา (2542) การศึกษาแห่งชาติให้ความหมาย “การศึกษา” ว่าหมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตามมาตราต่างๆ ดังนี้

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก

ดังนี้

- (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพ

การศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

- (4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

- (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

- (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นพระราชบัญญัติ

ที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของชาติ และตามมาตรา 6 - 9 ที่กล่าวถึง ทุกหน่วยงาน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาต้องดำเนินการและถือเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้

1.2.2 แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นสี่ปี พ.ศ. 2560 - 2564

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2560) ได้กำหนดแนวนโยบายทางการจัดการ ศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน และเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ดังนี้

วิสัยทัศน์

“ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยพลังประชารัฐ บนพื้นฐานความเป็นไทย ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและยั่งยืน”

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นให้เรียนรู้ทุกช่วงวัยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
2. ส่งเสริมพัฒนาให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
3. ขับเคลื่อนพลังประชารัฐให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. พัฒนาคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

เป้าประสงค์

1. สถานศึกษามีการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD)
2. สถานศึกษามีปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่เพียงพอและเหมาะสม
3. ระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ถูกต้อง รวดเร็ว ทันสมัย และเชื่อมโยงในรูปแบบเครือข่าย (network) อย่างมีประสิทธิภาพ
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศึกษานิเทศก์ที่เพียงพอและมีคุณภาพ
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบนิเทศการศึกษาที่มีคุณภาพ
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการระบบแผนงานและงบประมาณทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

7. สถานศึกษา มีการบริหารจัดการระบบแผนงานและงบประมาณทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
8. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการบริหารงานบุคคลที่มีคุณภาพ
9. สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (3R8C)
10. สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่พึงประสงค์
11. คณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่นทุกระดับ (ระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัดและระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
12. กลุ่มเครือข่ายการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
13. กลุ่มเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็กได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
14. กลุ่มเครือข่ายการนิเทศการศึกษาท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
15. คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
16. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ภาคีรัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
17. ผู้บริหารท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาท้องถิ่น
18. สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาท้องถิ่น
19. สถานศึกษาส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
20. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ การอนุรักษ์ การสืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น
21. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนาแบบบูรณาการให้แก่ผู้เรียน
22. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริม สนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนาให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น
23. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
24. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชน

25. สถานศึกษามีการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

26. สถานศึกษามีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมระหว่างพุทธศาสนา กับ

อิสลามศึกษา

27. ครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้ได้รับสวัสดิการและสวัสดิภาพอย่างเท่าเทียมในสังกัดอื่น สร้างขวัญ กำลังใจ และความภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นสี่ปี พ.ศ. 2560 - 2564 เป็นแนวนโยบายที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดขึ้นตามแผนแม่บทด้านการศึกษาของชาติ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นกรอบหรือแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

สรุป การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล และหน่วยงานที่กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดขึ้น เพื่อให้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ เช่น แผนพัฒนาการศึกษาสี่ปีของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้มีเพียงการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเท่านั้น แต่หมายรวมถึง การฝึกอบรมทางวิชาการ การส่งเสริมศาสนา การสืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมการประกอบอาชีพ ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการจัดการศึกษาและการส่งเสริมการศึกษาแต่ละประเภท เป็นไปตามบริบท ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งด้วย

2. การพัฒนาเด็กเล็ก

2.1 ความหมายของการพัฒนาเด็กเล็ก

เด็กเล็กหรือเด็กปฐมวัยมีอายุตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิจนถึง 6 ปี มีธรรมชาติที่อยากรู้อยากเห็น ช่างสงสัย ช่างซักถาม ชอบค้นคว้า ชอบอิสระเป็นตัวของตัวเอง และเป็นช่วงวัยที่ควรได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเต็มที่ (พิทยาภรณ์ สิงหกานตพงศ์ และณัฐวรรดา มณีรัตน์, 2555) มีผู้ให้ความหมายการพัฒนาเด็กเล็กไว้ ดังนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) กล่าวว่า การพัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กที่มีอายุตั้งแต่ 2 - 5 ปี ให้ความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560, น.5) กล่าวว่า การพัฒนาเด็ก หมายถึง การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตให้พัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา (2560) กล่าวว่า การพัฒนาเด็ก หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน และส่งเสริมพัฒนาการตามวัย ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม และคุณธรรม เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นอนาคตของชาติ

ศรียพันธ์ุ เปี่ยมเปี่ยมศิลป์ และคณะ (2561, น. 5) กล่าวว่า การพัฒนาเด็ก หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ความสามารถ และความแตกต่างของบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาสมอง

อรุณี ทรดาล และกันตวรรณ มีสมสาร (2561, น. 40) กล่าวว่า การพัฒนาเด็ก หมายถึง การส่งเสริมคุณภาพชีวิต พัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กอายุ 3 - 6 ปี ให้มีคุณลักษณะตามวัยที่พึงประสงค์ตามศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยคำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่

Levin (2011) กล่าวว่า การพัฒนาเด็ก หมายถึง การส่งเสริมพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ และสังคมของเด็ก โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยรุ่น

Kid Sense (2018) กล่าวว่า การพัฒนาเด็ก หมายถึง การส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งทางร่างกาย ภาษา ความคิด และอารมณ์ที่เกิดขึ้นในเด็กโดยเริ่มขึ้นตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งการพัฒนาเด็กต้องพึ่งพาบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และการให้ความเป็นอิสระเด็ก

United Nations Children's Fund (2018) กล่าวว่า การพัฒนาเด็ก หมายถึง เด็กอายุ 0 - 5 ปี ทุกคนต้องได้รับการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย ผ่านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีคุณภาพ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ได้รับความคุ้มครองจากครอบครัว

สรุป การพัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ภาษา ความคิด และส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้เด็กมีคุณลักษณะตามวัยที่พึงประสงค์ ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูและเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีวินัย และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

2.2 ความสำคัญของการพัฒนาเด็กเล็ก

การพัฒนาเด็กช่วงระหว่างแรกเกิดถึง 5 ปีแรก เป็นช่วงของการส่งเสริมพัฒนาการที่ดีที่สุด เพราะสมองจะได้รับการพัฒนามากที่สุด Heckman (2012) ได้กล่าวว่า การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมดีที่สุดในระยะยาว โดยให้ผลตอบแทนกลับคืนมาในอนาคตมากถึง 7 เท่า และยังมีนักวิชาการที่กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กไว้ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, น.7) ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยไว้ว่า เป็นการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ที่ยั่งยืนและป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาว

พิทยาภรณ์ สิงหทานตพงศ์ และณัฐวรรดา มณีรัตน์ (2555) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กว่า เป็นการพัฒนาศักยภาพเพื่อให้เด็กได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเติบโตเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพ สามารถดำรงวิถีชีวิตในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจยุคใหม่ โดยการจัดประสบการณ์และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย

กรมอนามัย (2556, น. 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กว่า เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นอนาคตที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การเฝ้าระวังพัฒนาการมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อค้นหาปัญหาและส่งเสริมแก้ไขตั้งแต่ในระยะแรก อันจะมีผลให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างถูกต้องเหมาะสมจากพ่อแม่ครอบครัว และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

สมรชนีกร อ่องเอิบ (2560) กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยว่า เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เติบโตเป็นเยาวชน เป็นผู้ใหญ่ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ และให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

วีระชาติ กิเลนทอง (2560) กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กไว้ว่า การพัฒนาเด็กในช่วงปฐมวัย (early childhood development) เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างทุนมนุษย์ (human capital) ช่วยลดความแตกต่างด้านทุนมนุษย์ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของชีวิต อันเป็นสาเหตุสำคัญของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

ศรีพันธุ์ เปียนเปียนศิลป์ และคณะ (2561, น. 6-7) กล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กว่ามีความสำคัญ คือ เป็นการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาเด็กให้เติบโตขึ้นเป็นคนที่มีความคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติ

Massoglia (1977, อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์, 2540, น. 2) กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กว่า เป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน นับตั้งแต่แรกเกิดจนเริ่มเข้าเรียนในระบบโรงเรียน และเป็นการวางพื้นฐานสุขภาพอนามัยให้กับเด็กตั้งแต่ต้น

สรุป การพัฒนาเด็กมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการส่งเสริมเด็กให้มีพัฒนาการครบทุกด้านที่เหมาะสมตามวัย มีพื้นฐานสุขภาพอนามัยที่ดี เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเป็นพลเมืองที่ดี รวมทั้งช่วยลดความแตกต่างด้านทุนมนุษย์ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ลดผลกระทบที่เกิดจากการก่ออาชญากรรมและการติดยาเสพติด

2.3 แนวคิด และทฤษฎีของการพัฒนาเด็กเล็ก

การพัฒนาเด็กเล็กจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีของการพัฒนาเด็ก เพื่อนำมากำหนดเป็นหลักในการปฏิบัติ โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็กไปสู่เป้าหมาย ซึ่งทิศทางการพัฒนาเด็กมีลักษณะของการพัฒนาโดยรวมที่ส่งผลถึงพัฒนาการทุกด้านของเด็กที่พัฒนาไปพร้อม ๆ กันอย่างต่อเนื่อง (วัฒนา ปุณญฤทธิ์, 2553) เพราะการพัฒนาเด็กเป็นช่วงวัยแห่งการพัฒนาที่สำคัญ มีนักวิชาการหลายท่านให้แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาเด็กเล็กไว้ ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2536, อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น. 8-13) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย โดยการกำหนดวิธีการกระบวนการ และสื่อที่ใช้ในการพัฒนาผู้เลี้ยงดูเด็กให้สามารถอบรมเลี้ยงดูหรือจัดประสบการณ์ให้เด็ก 0 - 6 ปี มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย คุณธรรม สติปัญญา บุคลิกภาพ และสังคมอย่างเหมาะสมตามวัยตามบริบทของสังคมไทย ซึ่งการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทยพัฒนามาจากแนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก ได้แก่ แนวคิดกระบวนการพัฒนามนุษย์ กระบวนการพัฒนาสติปัญญา กระบวนการพัฒนาคุณธรรม และกระบวนการกัลยาณมิตร

2. แนวคิดทางวัฒนธรรมไทย ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับสำนึกความเป็นไทย ความประพฤติของเด็กไทย การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้านค่านิยมและคุณธรรม การอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยรักและถนอม แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม ท้องถิ่น ภาษา สิ่งแวดล้อมทางจิตวิญญาณและทางธรรมชาติและวงศาตมาญาติ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2561) กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเลี้ยงดูเด็กให้ดีและสมวัยว่า พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนา โดยเริ่มจากสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น 1. เล่นกับลูก เพราะพ่อแม่คือของเล่นมีชีวิตที่ไม่ต้องเสียเงินและเล่นได้เรื่อยๆ 2. อ่านกับลูก เพราะการอ่านคือการเปิดโลกของความสุขและโลกของการเรียนรู้ 3. ชวนลูกคุย เสียงและคำพูดของพ่อแม่มีผลต่อความรู้สึก ความคิด และการเรียนรู้ 4. ชวนลูกทำการลงมือทำจะทำให้เกิดทักษะและกระบวนการคิด 5. ชวนลูกเข้าครัว เพื่อช่วยฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก ฝึกควบคุมตัวเอง ฝึกคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา และ 6. ชวนลูกเที่ยว เพื่อส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้สิ่งใหม่ เพื่อให้เด็กเกิดกระบวนการคิด เป็นต้น

Montessori (1952, อ้างถึงใน จีระพันธุ์ พูลพัฒน์, 2551, น. 33-44) กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้แก่เด็กอย่างที่ได้ต้องการเรียนรู้ ตามความสนใจ และความต้องการตามธรรมชาติของเด็กจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง และเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตไม่ใช่การเรียนรู้ในห้องเรียนนานนับชั่วโมงเป็นเวลาแรมปี เพราะมนุษย์นั้นมีแรงจูงใจภายในที่มีความสนใจใคร่รู้และมีความรักในการเรียนรู้ แนวคิดสำคัญของ Montessori มี ดังนี้

1. การศึกษาของแต่ละบุคคลยาวนานมากกว่าชั่วโมงเรียนและจำนวนปีที่แต่ละคนใช้ในห้องเรียน เพราะคนเราได้รับการกระตุ้นจากความอยากรู้เห็น และใฝ่หาความรู้ตามธรรมชาติอยู่แล้ว
2. สิทธิของเด็กในการพัฒนาบุคลิกภาพในการเรียน การสำรวจโลกของตนเอง และสิทธิที่จะมีสภาพการทำงานที่เหมาะสม
3. ระยะเวลาของการจัดการศึกษาไม่ใช่การเอาความรู้ไปบอกเด็ก แต่เน้นการปลูกฝังให้เด็กได้เจริญเติบโตตามธรรมชาติของเด็ก
4. จิตของเด็กเหมือนฟองน้ำที่ซึมซับข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม เขาจะใช้จิตของเขาแสวงหาความรู้แบบซึมซับเอาสิ่งต่างๆ เข้าไว้ในจิตใจของเขา
5. พลังอำนาจทางจิตของเด็กจะพัฒนาไปพร้อม ๆ กับสติปัญญาในช่วงอายุตั้งแต่เกิดจนถึง 6 ปี
6. เด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากสภาพแวดล้อมที่ได้เตรียมไว้อย่างมีจุดหมายอย่างมีอิสระจากการควบคุมของผู้ใหญ่

Gardner (1983, อ้างถึงใน เยาวพา เดชะคุปต์, 2551, น. 104) ได้เสนอทฤษฎีพหุปัญญาที่เน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คำนึงถึงผู้เรียนหรือเด็กเป็นสำคัญ โดยการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพความถนัดของผู้เรียนและความถนัดของแต่ละบุคคล การจัดทำหลักสูตรที่มีความสมดุล ผสมผสานศิลปะ ความเข้าใจตนเอง โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามหลักการ 5 ขั้น เรียกโดยย่อว่า ACACA ดังนี้

ขั้นที่ 1 A (Active Learning) ขั้นการปฏิบัติการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา

ขั้นที่ 2 C (Cooperative Learning) ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันใน

กลุ่มย่อย

ขั้นที่ 3 A (Analysis Learning) ขั้นการวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 4 C (Constructivism) ขั้นการสรุปและสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 5 A (Application) ขั้นการประยุกต์ใช้สิ่งที่เรียนรู้ในชีวิตจริงและชีวิต

ประจำวัน

Malaguzzi et.al (1980, อ้างถึงใน สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และธิดา พิทักษ์สินสุข, 2550, น. 3) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี บทความงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทดลองปฏิบัติแล้วนำมาวิเคราะห์และทำการปรับปรุง จนได้แนวคิดและการปฏิบัติเป็นที่รู้จักในแนวคิด Reggio Emilia และเป็นจุดเริ่มต้นความงอกงามของแนวคิด Reggio Emilia สู่การพัฒนาเด็ก ดังนี้

1. วิธีการมองเด็ก (The image of the child) เด็กแต่ละคนมีความสามารถในการรับรู้และเรียนรู้ตั้งแต่วินาทีแรกที่เกิดมา เด็กมีวิธีการเรียนรู้เป็นไปตามระยะของการพัฒนาการในแต่ละวัย

2. โรงเรียนเป็นสถานที่บูรณาการสิ่งมีชีวิตที่หลากหลาย โรงเรียนเปรียบเสมือนสิ่งก่อสร้างที่ดำเนินการตลอดเวลา และมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ครอบครัวของเด็กต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตของเด็กในโรงเรียน ชุมชนก็ต้องมีส่วนร่วมและรับรู้ความเป็นไปในโรงเรียน

3. ครูและเด็กเรียนรู้ไปด้วยกัน แนวคิด Reggio Emilia ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้มากกว่าการสอน การจัดสิ่งแวดล้อมและให้โอกาสเด็กได้คิดประดิษฐ์ และค้นพบด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้ประสานงาน ส่งเสริม และจัดสิ่งแวดล้อมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และนำเสนอทางเลือกที่หลากหลายแก่เด็ก

Heckman (2012, อ้างถึงใน วีระชาติ กิเลนทอง และพิศมร กิเลนทอง, 2559, น.122) กล่าวถึงการกำหนดนโยบายการลงทุนทางด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้โอกาสเด็กทุกคนเริ่มต้นอย่างเท่าเทียม โดยสรุปได้ ดังนี้

1. บทบาทของครอบครัวและสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่ออนาคตของเด็ก

2. การพัฒนาคุณภาพการเลี้ยงดูและจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กอย่างเหมาะสม ความสมบูรณ์ของสภาพแวดล้อม ส่งผลด้านบวกต่อทักษะทางปัญญา ทักษะทางพฤติกรรม ผลการเรียนรู้ ผลการทำงาน และพฤติกรรมอื่น ๆ

3. ให้ความสำคัญและความสำคัญต่อสถาบันครอบครัว

4. คำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตระหนักถึงความหลากหลายในสังคม

5. ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการต่าง ๆ ในช่วงปฐมวัย

6. คุณภาพของคนมาจากคุณภาพของการเลี้ยงดูไม่ใช่ระดับรายได้ของครอบครัว

Hohmann and Weikart (1995, อ้างถึงใน วรรณาท รักสกุลไทย, 2551, น. 73) ผู้สร้างโปรแกรม High Scope ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กทุกคนให้บรรลุศักยภาพสูงสุด มุ่งเน้นความสำคัญของการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) ด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และการแก้ปัญหาอย่างกระตือรือร้น แนวคิดสำคัญของการสอนเพื่อพัฒนาเด็กแบบ High Scope มี ดังนี้

1. High Scope จะไม่มีการตั้งบทเรียนในหน่วยการเรียนรู้ แต่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ที่เด็กจะเผชิญในชีวิตประจำวันอย่างเป็นธรรมชาติ

2. ไนวงล้อการเรียนรู้ของ High Scope (wheel of learning) มีการเพิ่มการทำงานกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (parent involvement) เข้าไปด้วย เพราะการประสานสัมพันธ์กับครอบครัวเด็กมีผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทุกด้าน

3. ให้ความสำคัญกับการสอนกลุ่มย่อย วันละ 10-15 นาที โดยถือว่าเป็นโอกาสที่จะสร้างจุดเด่นของเด็กแต่ละคน และกระตุ้นให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นและลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

4. กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน (Plan Do Review) เปิดโอกาสให้เด็กริเริ่มและตัดสินใจ

สรุป แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาเด็กเล็กเป็นไปเพื่อการพิจารณาแนวทางหรือหลักการในการพัฒนาเด็กเล็กในแต่ละยุคสมัย ซึ่งแนวคิดและทฤษฎีจะให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก การจัดสภาพแวดล้อม รวมทั้งบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กคือครอบครัว

2.4 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กเล็ก

การส่งเสริมพัฒนาเด็กเป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อาทิเช่น ครู สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน เป็นต้น ที่จะต้องช่วยกันส่งเสริม เพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็ก และเชื่อมโยงสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน มีผู้กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กเล็กไว้ ดังนี้

พัชรี สวนแก้ว (2536, น. 63) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับครูหรือระหว่างบ้าน ดังนี้

1. ผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดเจตนาารมณ์และเป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ทำงาน การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้ลุล่วงเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหาร และจะต้องทำให้ผู้ทำงานเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการทำงานนี้

2. ผู้บริหารจะต้องตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครู ตลอดจนระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน โดยจะต้องเป็นผู้วางแผนเพื่อดำเนินงานให้เกิดประโยชน์แก่ทางการศึกษา โดยคำนึงถึงวิธีการที่จะให้บุคลากรทุกฝ่ายทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น

3. ผู้บริหารจะต้องสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียนให้ผู้ปกครองรู้สึกว่าการเรียนยินดีให้การต้อนรับแก่ผู้ปกครอง ด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน ในขณะเดียวกันผู้บริหารจะต้องยินดีรับฟังความคิดเห็นและคำแนะนำต่าง ๆ ของผู้ปกครอง รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบาย เนื้อหาวิชา การใช้วัสดุและทรัพยากรต่าง ๆ

4. ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ประสานงานโครงการต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ และจะต้องควบคุมดูแลให้ดำเนินการไปอย่างเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับครู หรือระหว่างบ้านกับโรงเรียน ฉะนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทในการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงาน และสร้างสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นกับทุกฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง ครู และชุมชน เป็นต้น รวมทั้งสร้างบรรยากาศที่ดีและยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย พร้อมทั้งควบคุมให้การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย (2557) ได้กล่าวถึง บทบาทของหน่วยงาน สถาบันการศึกษา และองค์กรต่างๆ ว่า ควรมีบทบาทในช่วยเหลือโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. มีแนวคิดใหม่ๆ ในการปฏิรูปการเรียนรู้
2. สนับสนุนทรัพยากร แหล่งวิชาการ ประกอบการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน
3. ส่งเสริมสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับสถาบัน/หน่วยงานที่จัดการศึกษา
4. วิจัยและพัฒนาองค์กรเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด
5. หน่วยผลิตและพัฒนาครูจะต้องมีหลักสูตรและเทคนิควิธีการปลูกฝังค่านิยมจริยธรรม

หน่วยงาน สถาบันการศึกษา และองค์กรต่างๆ ควรเข้ามามีบทบาทในการเสนอแนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้ สนับสนุนทรัพยากร แหล่งวิชาการให้ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาร่วมวิจัย ผลิตและพัฒนาครู

พัชรี ผลโยธิน (2560, น.38-42) กล่าวถึง บทบาทของครูที่มีต่อเด็กปฐมวัย ครูมีบทบาทสำคัญต่อเด็กปฐมวัยในหลายประการ ครูต้องใช้ทั้งความรู้ ความเชื่อ ทักษะคติ พฤติกรรม และทักษะในการพัฒนาเด็ก บทบาทที่สำคัญของครู มีดังนี้

1. การจัดกิจวัตรประจำวันที่มีความสม่ำเสมอและยืดหยุ่น
2. การจัดเวลาเพียงพอสำหรับเด็กทำกิจกรรมแต่ละรูปแบบ
3. การส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้ริเริ่ม
4. การให้กำลังใจและให้เด็กแก้ปัญหาอย่างอิสระ
5. การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
6. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
7. การประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

บทบาทของครูจะต้องรู้จักวางแผนการจัดเวลา จัดกิจกรรมส่งเสริม และช่วยเหลือเด็ก พร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อเด็ก และประเมินพัฒนาการเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, น. 143) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้ดูแลเด็กไว้ ดังนี้

1. สังเกตและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา
2. ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
3. ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น มีความภูมิใจในตนเองและกล้าแสดงออก
4. ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย และการมีนิสัยที่ดี
5. จำแนกพฤติกรรมเด็กและสร้างเสริมลักษณะนิสัยและแก้ปัญหาเฉพาะบุคคล
6. ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้ดูแลเด็กควรมีบทบาทในการช่วยเหลือครูในการฝึกเด็ก ๆ ในสถานศึกษา เช่น ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเอง ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย และร่วมประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน

พัฒนา ชัชพงศ์ (2555) กล่าวว่า ผู้ปกครอง คือ ครูคนแรกของเด็ก และเด็กได้เรียนรู้หลายสิ่งหลายอย่างที่บ้าน โดยไม่ต้องได้รับอิทธิพลหรือได้รับการสอนจากสถานศึกษาแต่อย่างใด ซึ่งบทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาเด็กมี ดังนี้

1. เข้าใจพัฒนาการและความแตกต่างรายบุคคลของลูก
2. ให้ความรัก/ความอบอุ่น
3. การอบรมสั่งสอน การอบรมเลี้ยงดูกับบุคลิกภาพของลูก

4. การอบรมเลี้ยงดูกับจริยธรรมของเด็ก
5. การเสริมแรง จูงใจ และให้รางวัล สร้างความมั่นใจให้ลูก
6. การใช้เวลากับลูกอย่างมีคุณภาพ
7. ร่วมมือกับโรงเรียนในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
8. การร่วมมือกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

บทบาทของผู้ปกครองเป็นบทบาทที่สำคัญ ซึ่งถือเป็นครูคนแรกของเด็กต้องมีความเข้าใจพัฒนาการและความแตกต่างของเด็กแต่ละคนต้องให้ความรัก การอบรม การเลี้ยงดู และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนาเด็กเมื่อถึงวัยเข้าโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, น. 144) ได้กล่าวถึง การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้มีการประสานความร่วมมือเพื่อร่วมกันพัฒนา ผู้เรียนตามศักยภาพชุมชนจึงมีบทบาทในการพัฒนาเด็ก ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาในบทบาทของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา สมาคม/ชมรมผู้ปกครอง
2. มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของสถานศึกษา
3. เป็นศูนย์การเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ให้เด็กได้เรียนรู้และมีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง
4. ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา
5. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจน วิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทุกด้าน รวมทั้ง สืบสานจารีตประเพณี ศิลปะวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
6. ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน และมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
7. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทำหน้าที่เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การปฏิรูปการศึกษากำหนดให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในคณะกรรมการของสถานศึกษา สมาคมหรือชมรมผู้ปกครอง เพื่อร่วมจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา พร้อมทั้งร่วมตรวจสอบและประเมินการจัดการศึกษา ร่วมสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้หรือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และร่วมระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นต้น

สรุป ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กจะต้องมีบทบาทในการร่วมสนับสนุนให้ความร่วมมือ และสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เช่น ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้มีความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครู จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก บทบาทครูจะต้องรู้จักวางแผนการจัดเวลา จัดกิจกรรมส่งเสริมและช่วยเหลือเด็ก พร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อเด็ก และประเมินพัฒนาการเด็ก ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และฝึกการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน และประสานความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก ชุมชน บทบาทของชุมชนคือ การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษา ร่วมเป็นเครือข่ายส่งเสริมการเรียนรู้ และหน่วยงานสถาบันการศึกษา และองค์กรต่าง ๆ มีบทบาทในการสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนมีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทในการพัฒนาเด็ก

3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน

3.1 ความหมายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากนโยบายและการดำเนินการจัดการศึกษาในปัจจุบัน รวมถึงความหลากหลายของพฤติกรรมและการลงทุนในการศึกษาของบุตรหลาน (Board, 2016) มีผู้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไว้มากมาย ดังนี้

ธีรภัทร์ เจริญดี (2542, น. 11) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนรับทราบ สนับสนุนหรือให้ความร่วมมือในกิจกรรมหรือการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนได้จัดให้มีขึ้น

ลักษณะ อุตทาคณี (2547, น. 36) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ครูสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษาของเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน โดยทั้งสองฝ่ายจะต้องทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ เด็กได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งร่วมส่งเสริมศักยภาพที่แท้จริงของเด็กอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กได้รับการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

วิวรรณ สารกิจปรีชา (2554, น. 47) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองได้เข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน ให้การช่วยเหลือ สนับสนุนและทำประโยชน์ต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลกับโรงเรียนและช่วยพัฒนาเด็กในทุกๆ ด้าน

ชนมธิตา ยาแก้ว และคณะ (2560, น. 4) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งประกอบด้วย การค้นหาปัญหา การวางแผน การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล

Epstein & Voorhis (2010, pp. 1-14) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ การเป็นที่ปรึกษาของโรงเรียน การสร้างความเข้มแข็งในการทำงานเป็นทีม โดยร่วมมือกับ นักการศึกษา พ่อแม่ และหุ้นส่วนในชุมชน เพื่อเชื่อมโยงกับเป้าหมายของโรงเรียน เงินทุน เวลา และ ความสามารถของผู้ปกครองร่วมเป็นหุ้นส่วนในการวางแผน ปรับปรุงคุณภาพของกิจกรรม และ ประเมินโครงการ พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการศึกษาของบุตรหลาน

สรุป การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษาของเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน ตั้งแต่ร่วมในการค้นหาปัญหา การวางแผน การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมาย เดียวกันคือ การพัฒนาผู้เรียน

3.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

การเป็นหุ้นส่วนระหว่างครอบครัวกับโรงเรียน และชุมชนสามารถลดปัญหาการเรียน และสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก (Epstein & Sheldon, 2002) จึงเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาของเด็ก และมีผู้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ดังนี้

วิวรรณ สารกิจปรีชา (2554, น. 52) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมว่า การร่วมมือสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว และผู้ปกครองทำให้เกิดผลดีโดยรวม ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อนักเรียนและสถานศึกษาในหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการพัฒนาผู้เรียน และช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จด้านการศึกษาทั้งในขณะนั้นและในระดับที่สูงขึ้นอย่างชัดเจน

Henderson & Berla (1994, pp. 14-16) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจากการสังเคราะห์งานวิจัย ดังนี้

1. ครอบครัวมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตั้งแต่วัยแรกเกิดจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองทั้งที่บ้านและโรงเรียนช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

3. การมีส่วนร่วมพ่อแม่ ผู้ปกครองช่วยให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนพัฒนาขึ้นทุกด้านไม่เพียงแต่ลูกของตนเท่านั้น

4. พ่อแม่ ผู้ปกครองควรมีบทบาทในการเรียนรู้ของเด็ก 4 บทบาทหลัก ได้แก่ เป็นครู เป็นผู้สนับสนุนการมีส่วนร่วม เป็นผู้พิทักษ์สิทธิ์ และเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจ

5. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวก และการกระตุ้นให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่หลากหลาย

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่อครอบครัว โรงเรียน และองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน

Hornby (2011, อ้างถึงใน Sellers, 2017, p. 28) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อความสำเร็จของเด็ก ๆ ในโรงเรียน จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนประถมศึกษา สรุปได้ว่า นอกจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เพิ่มขึ้น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองก็เพิ่มขึ้น เด็กมีทัศนคติที่ดีและมีพฤติกรรมการเข้าเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับครูดีขึ้น

สรุป การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีของเด็ก ทำให้เกิดทัศนคติที่ดี ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จทางการเรียน ช่วยให้โรงเรียนพัฒนาขึ้น และทำให้เกิดการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างโรงเรียนและบ้าน

3.3 บทบาทของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุไว้ว่า สถานศึกษาจะต้องประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ จากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวส่งผลให้โรงเรียนกำหนดนโยบายการพัฒนาโดยการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็ก มีนักวิชาการให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

พัชรี สวนแก้ว (2536, น. 56) กล่าวว่า การจัดการศึกษามีใช้หน้าที่ของโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว บ้านหรือผู้ปกครองก็มีบทบาทและหน้าที่ในการช่วยเหลือและร่วมมือกับทางโรงเรียนควบคู่กันไปด้วย ซึ่งบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมี ดังนี้

1. ในฐานะเป็นครูของลูกหลาน โดยปกติพ่อแม่ ผู้ปกครอง คือ ครูคนแรกของลูก เริ่มจากอบรมเลี้ยงดูและการเป็นตัวแทน การปลูกฝังค่านิยมและเจตคติต่างๆ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างยิ่งด้วย

2. ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผู้ปกครองบางคนมีความรู้ความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เช่น สถาปนิก วิศวกร ฯลฯ ซึ่งโรงเรียนอาจจะเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนในโรงเรียน รวมทั้งผู้ปกครองคนอื่น ๆ นอกจากจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ และสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับครูและระหว่างผู้ปกครองด้วยกันด้วย

3. ในฐานะอาสาสมัครของโรงเรียน ผู้ปกครองที่ไม่ได้ทำงานโรงเรียนอาจขอความร่วมมือให้มาช่วยกิจกรรมพิเศษต่างๆ ของโรงเรียน

4. ในฐานะผู้กำหนดวัตถุประสงค์ ผู้ปกครองอาจจะเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะตัวแทน ผู้ปกครองเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เพื่อร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา

นอกจากผู้ปกครองจะมีบทบาทหน้าที่ดังกล่าวแล้ว ผู้ปกครองยังเป็นผู้ช่วยที่ดีของ ชั้นเรียนเป็นแหล่งทรัพยากร และเป็นแหล่งช่วยเหลือสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ แก่โรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, น. 29-31) ได้กล่าวถึง บทบาท และยุทธศาสตร์ของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งสรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการปฏิรูปการเรียนรู้

1.1 บทบาทและหน้าที่ของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีความรู้ความเข้าใจในการ ปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พ่อแม่ ผู้ปกครองจะต้องศึกษาค้นคว้า สืบเสาะ แสวงหาความรู้เกี่ยวกับการ ปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดจากเอกสารสิ่งพิมพ์ทุกประเภท และจากสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และอื่นๆ รวมทั้งศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ เกี่ยวข้อง

1.2 บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการปฏิรูปการเรียนรู้ของลูกที่บ้าน

พ่อแม่ ผู้ปกครองจะต้องเอาใจใส่ดูแล ติดตามความประพฤติของลูกทั้งที่ บ้านและที่โรงเรียนให้ความสำคัญแก่ลูกพยายามทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก อบรมบ่มนิสัยให้ลูก รู้จักความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีเหตุผล ปลูกฝังสิ่งดีงามให้แก่ลูก ในขณะที่เดียวกันพ่อแม่ ผู้ปกครองจะต้องรับฟังความคิดเห็นของลูกให้ลูกได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ลูกได้ ค้นพบตัวเองหรือศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ได้แสดงออกอย่างเต็มที่

1.3 บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการปฏิรูปการเรียนรู้ของลูกที่โรงเรียน

พ่อแม่ ผู้ปกครองควรทำความรู้จักคุ้นเคยกับเพื่อนของลูก และพ่อแม่ของ เพื่อนลูกด้วยเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งในเรื่องดูแลความประพฤติและการเรียนของลูก รวมทั้งให้ ความร่วมมือกับโรงเรียนในกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น นอกจากนี้พ่อแม่ ผู้ปกครองอาจจะให้ ความร่วมมือในการเรียนการสอนหรือเป็นวิทยากรพิเศษให้ความรู้ และควรมีการพบปะครุอย่าง สม่าเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกระหว่างอยู่ที่บ้านและโรงเรียน

1.4 บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการเสริมสร้างการเรียนรู้ของลูกทุกเวลาทุก สถานที่ (ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้)

พ่อแม่ ผู้ปกครองควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้นอกห้องเรียนให้แก่ลูก โดย พาลูก เพื่อนๆ ของลูก และกลุ่มพ่อแม่ของเพื่อนลูกไปทัศนศึกษาตามจังหวัดต่างๆ เพื่อให้เกิดการ เรียนรู้ร่วมกันจากสภาพแวดล้อมที่ได้พบเห็น ทำให้ทุกคนได้รับบรรยากาศที่มีความรู้ ความสุข และ สนุกสนาน ทำให้สายสัมพันธ์พ่อแม่ ลูกมีความแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

2. ยุทธศาสตร์ของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการปฏิรูปการเรียนรู้

2.1 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน และความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และครูเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้

(1) โรงเรียนควรสนับสนุนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะในเรื่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน

(2) โรงเรียนควรเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง นอกจากนี้โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารข้อมูลการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองได้รับทราบเพื่อกระตุ้นให้พ่อแม่ ผู้ปกครองตื่นตัวและนำไปสู่การให้ความร่วมมือ โดยอาจจัดทำเป็นจดหมายแจ้งข่าวอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นอกเหนือจากการประชุม พบปะพ่อแม่ ผู้ปกครอง

(3) โรงเรียนควรมีโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่พ่อแม่ ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ การจัดนิทรรศการ ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ที่สามารถดึงดูดความสนใจของพ่อแม่ ผู้ปกครอง การจัดเวทีสนทนาปัญหาการเรียนรู้สุขภาพอนามัยของเด็ก จัดโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น โครงการรักการอ่านหนังสือ โครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย โครงการห้องเรียนวิทยาศาสตร์ก้าวหน้า

(4) โรงเรียนควรเผยแพร่วิธีการเรียนการสอนในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน การวัดผล การประเมินผลให้พ่อแม่ ผู้ปกครองได้รับทราบ และพยายามหาแนวทางให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการด้วย

(5) โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมการประเมินผล ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครองอาจจะมีความเห็นที่แตกต่าง อาจนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข ให้การดำเนินงานนั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งอาจจะเสริมสร้างความเข้าใจ ความใกล้ชิดระหว่างบ้านกับโรงเรียน

(6) โรงเรียนควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองกับโรงเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครองรวมตัวกันเป็นเครือข่ายและประสานความร่วมมือจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จะช่วยสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น. 88-90) กล่าวถึง บทบาทการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนจัดสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนเป็นยุทธศาสตร์ที่จำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาควรระลึกถึง ซึ่งมีหลัก 10 ประการ คือ 1) สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน 2) ฝึกให้เป็นคนใจกว้างและมีจิตสาธารณะ 3) ตระหนักในสิ่งที่จำเป็นและขาดแคลน ไม่วางเฉยทุกอย่างทำได้หากตั้งใจทำ 4) ต้องหมั่นสร้างและปรุงแต่งตนเองให้เป็นบุคคลที่มีเสน่ห์เป็นที่ชื่นชมศรัทธาของชุมชนและเพื่อนร่วมงาน 5) อ่อนน้อมถ่อมตน วางตัวเรียบง่าย อยู่กับชุมชนและเพื่อนร่วมงานได้ทุกเวลา 6) หลีกเลี่ยงการโต้แย้งที่ไร้เหตุผล พัฒนาทักษะการประนีประนอม 7) ให้การต้อนรับชุมชนด้วยบรรยากาศมิตรภาพ 8) พัฒนาเทคนิคการวิเคราะห์ชุมชนให้ลึกซึ้ง เพื่อสำรวจจุดเด่น จุดด้อย เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา 9) หมั่นแสวงหาแหล่งงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์จากหน่วยงาน บริษัท ห้างร้าน โดยใช้โครงการที่มีประสิทธิภาพ 10) สร้างและพัฒนาค่านิยมการสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

3. บทบาทของชุมชนในการที่ส่วนร่วมจัดการศึกษามี ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและสถานศึกษา 2) การกำหนดนโยบายเป้าหมายการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา 3) การประชาสัมพันธ์สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา 4) การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา และ 5) การตรวจสอบการจัดการศึกษา

4. กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ควรดำเนินการ ดังนี้ 1) สำรวจความต้องการข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา 3) การวางแผน พัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ 4) กิจกรรมการปฏิบัติ คือ แนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ 5) การประเมินผล คือ การประเมินแนวทางปฏิบัติ และ 6) การสรุปผลการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาระบบการทำงานร่วมกัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, น. 143-144) กล่าวว่า พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมและบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาเด็ก ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นเพื่อนำไปกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบ กำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอน

2. ร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ โดยเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว เพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กต่อเนื่อง และมีความหมายต่อเด็ก

3. เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้
4. สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
5. อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก
6. ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
7. เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้
8. มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเด็ก และในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559, น. 65-69) ได้กำหนดบทบาทการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชนไว้ในมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า สถานศึกษาต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน เพื่อระดมความร่วมมือ ทรัพยากร และการลงทุนทางสังคมที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยปรากฏอยู่ในมาตรฐานที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ผู้ปกครองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับครูในการดำเนินการ ดังนี้
 - 1.1 มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โครงการและกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 1.2 มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็กให้กับผู้ปกครองและชุมชน
 - 1.3 มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 1.4 ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น และภาคสังคมรับทราบอย่างทั่วถึง
2. ด้านอาคารสถานที่ ผู้ปกครองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับครูในการดำเนินการด้านอาคารสถานที่ ดังนี้
 - 2.1 พัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร
 - 2.2 ให้การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ด้านงบประมาณ ผู้ปกครองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับครูในการดำเนินการ ดังนี้
 - 3.1 ระดมทรัพยากรและสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อวัสดุ ครุภัณฑ์ กิจกรรมศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ และอื่น ๆ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 3.2 พิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริม และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 4. ด้านบุคลากร ผู้ปกครองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับครูในการดำเนินการ ดังนี้
 - 4.1 ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 4.2 ร่วมอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ และดูแลความปลอดภัยเด็กเล็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 4.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้ปกครองควรส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้
 - 5.1 กิจกรรมปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้าน
 - 5.2 จัดสารสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง
 - 5.3 จัดป้ายนิเทศและมุมเรียนรู้ผู้ปกครอง
 - 5.4 จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม สื่อการเรียน และผลงานเด็ก
 - 5.5 กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณี และโอกาสต่างๆ ของท้องถิ่น
 - 5.6 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาด สวนสาธารณะ ฯลฯ
- Goodall & Vorhaus (2011, p. 9-10) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีประสิทธิภาพ โรงเรียนและผู้ปกครองต้องสร้างบทบาทและกำหนดเป็นคุณสมบัติ 4 ประการ ดังนี้
1. การวางแผน โรงเรียนต้องกำหนดแผนงานด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไว้ในกลยุทธ์ของโรงเรียนหรือระบบการบริการ
 2. ความเป็นผู้นำ ผู้นำที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะทำให้แผนงานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองประสบความสำเร็จ
 3. ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังของผู้ปกครองและความกระตือรือร้นของผู้ปกครองทุกครอบครัว
 4. การพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงการวางแผนเชิงกลยุทธ์ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียน การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง การจัดหา และการฝึกอบรม

Grolnick et.al (2014, pp. 354-385) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในบริบททางสังคม (บ้าน โรงเรียน) ในบทบาทที่ช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการปกครองตนเองของเด็กๆ ซึ่งจะช่วยกำหนดพฤติกรรมของตัวเอง และมีมิติการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสามมิติ คือ มิติของการสนับสนุนตนเองในการควบคุมการมีส่วนร่วม มิติการสร้างแรงจูงใจ และมีสติความสามารถในการปรับตัวของเด็กๆ

สรุป บทบาทของผู้ปกครองนอกจากการอบรมเลี้ยงดูแล้ว การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน การอาสาเข้าไปช่วยเหลือกิจกรรมโรงเรียน การส่งเสริมการเรียนรู้แก่เด็กที่บ้าน การเข้าร่วมเป็นตัวแทนผู้ปกครองในคณะกรรมการของโรงเรียน และการให้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนแล้ว การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนและการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านยังเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ผู้ปกครองควรเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาเด็กอีกด้วย

3.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการศึกษาส่งผลต่อความสำเร็จทางการเรียนของเด็ก และส่งผลต่อความสำเร็จในชีวิตของเด็กด้วย การปฏิรูปการศึกษาจึงผลักดันให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ดังนี้

ศิธรินทร์ ต้นประเสริฐ (2553, น. 51) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดู การให้ความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติม การปรับปรุงแก้ไขและซ่อมเสริมการเรียนรู้ การสนับสนุนและเสริมกำลังใจ การจัดหาและสนับสนุนอุปกรณ์การเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้

เอกอนงค์ ศรีสาอางค์ และคณะ (2556, น. 4-5) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน มี 4 ด้าน ได้แก่ กิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก การเสริมสร้างประสบการณ์แก่เด็กที่บ้านด้วยการสนับสนุนให้เด็กรู้จักคิดแสวงหาความรู้จากสิ่งที่อยู่รอบตัว การเสริมสร้างประสบการณ์แก่เด็กที่โรงเรียนด้วยการอาสาให้ความช่วยเหลือแก่โรงเรียน และการส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนด้วยการบริจาคทรัพย์สินและช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

สุนีย์ ยิ้มโย (2559, น. 18) กล่าวถึงงานวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองกับโรงเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์เพิ่มเติมให้กับบุตรหลาน

Epstein (1995, pp. 701-712) กล่าวถึง ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ภายใต้กรอบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 ประเภท และแนวทางการปฏิบัติเพื่อการปรับปรุงและเพิ่มการเชื่อมโยงระหว่างครอบครัวและชุมชน ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดู (Parenting) คือ การมีส่วนร่วมขั้นพื้นฐานของผู้ปกครองที่ต้องจัดหาอาหาร ที่พักอาศัย ดูแลสุขภาพ โภชนาการและความปลอดภัยของเด็ก รวมถึงการฉีดวัคซีน

2. การติดต่อสื่อสาร (Communicating) หมายถึง การสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับบ้าน และบ้านกับโรงเรียนเป็นการสื่อสารสองทางที่มีประสิทธิภาพเพื่อแจ้งข่าวสารของโรงเรียนและความคืบหน้าของเด็กๆ

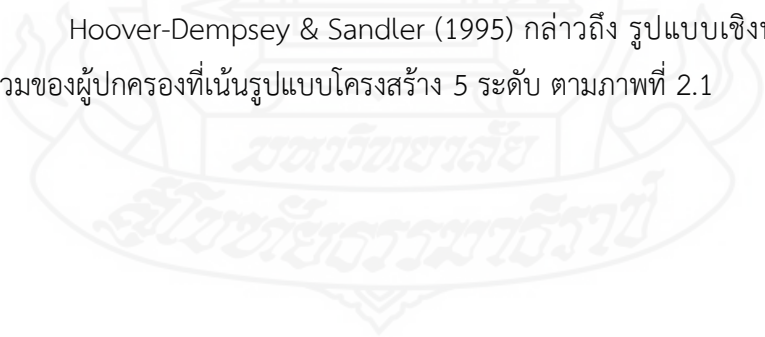
3. การอาสาสมัคร (Volunteering) หมายถึง โรงเรียนขอการสนับสนุนจากพ่อแม่ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนหรือสถานที่อื่นๆ และการอาสาเข้าช่วยเหลือการปฏิบัติงานของโรงเรียน ผู้ให้การศึกษา และการช่วยเหลือผู้ปกครองอื่นๆ

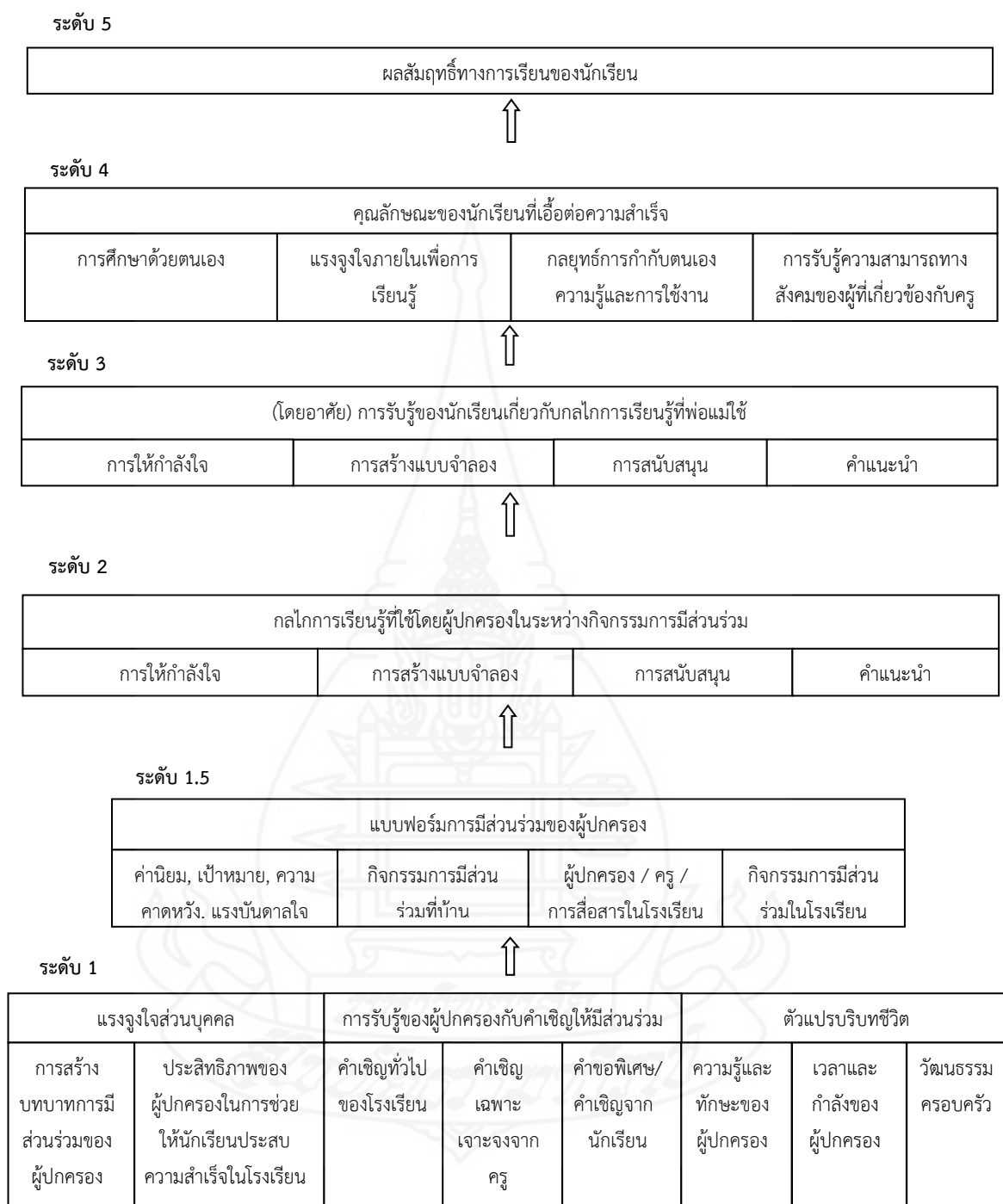
4. การเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at Home) คือ การที่ผู้ปกครองช่วยเหลือการทำ การบ้านของเด็กๆ ที่บ้าน รวมถึงกิจกรรมต่างๆ โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะแก่การเรียนรู้

5. การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง ผู้ปกครองทำหน้าที่เป็นตัวแทนและผู้นำในคณะกรรมการโรงเรียน องค์กร และเครือข่าย เพื่อเชื่อมโยงผู้ปกครองทั้งหมด

6. การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน (Collaborating with the Community) หมายถึง การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมโรงเรียน และให้บริการแก่โรงเรียนเพื่อร่วมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

Hoover-Dempsey & Sandler (1995) กล่าวถึง รูปแบบเชิงทฤษฎีกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่เน้นรูปแบบโครงสร้าง 5 ระดับ ตามภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตามแนวคิดของ Hoover-Dempsey & Sandler

ที่มา: The Elementary School Journal The University of Chicago. All rights reserved.

0013-5984/2005/10602-0002\$05.00

จากภาพแสดงรายละเอียดกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองตามแนวคิดของ Hoover-Dempsey & Sandler ได้ ดังนี้

ระดับ 1 แบบจำลองนี้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของครอบครัว คือ พ่อแม่ ประกอบด้วย 1. แรงจูงใจส่วนบุคคลเป็นแรงจูงใจของผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมทำหน้าที่ในสังคม เช่น การสร้างบทบาทของผู้ปกครอง ความรู้สึกของพ่อแม่ในการรับรู้ความสามารถในการช่วยให้ลูกประสบความสำเร็จในโรงเรียน 2. การรับรู้ของผู้ปกครองกับค่าเชิญให้มีส่วนร่วมแรงจูงใจตามบริบทของการมีส่วนร่วม มี 3 รูปแบบ ได้แก่ ค่าเชิญทั่วไปจากโรงเรียน ค่าเชิญของครูที่เฉพาะเจาะจง ค่าเชิญพิเศษจากเด็ก และ 3. ตัวแปรบริบทชีวิต ความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับทักษะและความรู้ของตนเอง มีอิทธิพลต่อประเภทกิจกรรมที่พวกเขาสนใจ การรับรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับเวลาและกำลังที่มี มีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม วัฒนธรรมครอบครัว มีบทบาทสำคัญในความคิดของพ่อแม่เกี่ยวกับวิธีที่พวกเขาสามารถทำได้ และควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก

ระดับ 1.5 เป็นการกำหนดรูปแบบต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วม ได้แก่ การสื่อสารที่ชัดเจนของผู้ปกครองกับเด็กเกี่ยวกับค่านิยมส่วนบุคคลและครอบครัว เป้าหมาย ความคาดหวัง และแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ กิจกรรมการมีส่วนร่วมที่บ้าน เช่น การพูดคุยถึงโรงเรียน การแสดงความสนใจในการเรียนรู้ และการติดตามและทบทวนงานของนักเรียน การสื่อสารระหว่างครอบครัวกับโรงเรียนมีอิทธิพลต่อความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ระดับ 2 รูปแบบระบุว่า ผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะของนักเรียนที่จำเป็นต่อความสำเร็จของโรงเรียน (ระบุไว้ในระดับ 4) ผ่านกิจกรรมสี่ประเภท คือ การให้กำลังใจ การสร้างแบบจำลอง การสนับสนุน และคำแนะนำ

ระดับที่ 3 เป็นกลไกของความเฉื่อย เว้นแต่ นักเรียนจะรับรู้ถึงการกระทำของผู้ปกครอง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้กลไกทั้งสี่ของผู้ปกครองจึงเป็นช่องทางสำคัญ ซึ่งความเชื่อและพฤติกรรมของผู้ปกครองจะนำไปสู่ความสำเร็จ

ระดับ 4 นักเรียนจะเป็นผู้กำหนดความสำเร็จด้วยตนเอง โดยใช้ความเชื่อและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์คือความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนคือแรงจูงใจที่แท้จริงในการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพสูงจะมีความสนใจในการเรียนรู้ ทักษะในการควบคุมตนเอง และความสำเร็จของโรงเรียนเป็นมิติทางสังคม นักเรียนที่ประสบความสำเร็จจะรู้วิธีขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดความสับสน และมีวิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชั้นเรียน

ระดับ 5 เป้าหมายสูงสุด คือ ความสำเร็จของนักเรียน

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทำให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน และส่งผล

บวกทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีต่อเด็ก ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของ Epstein (1995) ทั้ง 6 ด้าน มาเป็นกรอบแนวคิด และนำผลการวิจัยเชิงสังเคราะห์ของ ศิริรินทร์ ต้นประเสริฐ (2553) เอกอนงค์ ศรีสำอังก์ และคณะ (2556) และสุนีย์ ยิ้มโย (2559) ที่สรุปตรงกันว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และการสร้างประสบการณ์เพิ่มเติมส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง จึงได้บูรณาการทฤษฎีของ Epstein (1995) และแนวคิด ของ ศิริรินทร์ ต้นประเสริฐ (2553) เอกอนงค์ ศรีสำอังก์ และคณะ (2556) และสุนีย์ ยิ้มโย (2559) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้ปกครอง เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการและเจริญเติบโตตามวัย พร้อมทั้งให้การอบรมสั่งสอน และคอยช่วยเหลือ เพื่อให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูไว้ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555, น.33) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การดูแลเอาใจใส่เด็กในเรื่องความเป็นอยู่ สุขภาพ อนามัย ความปลอดภัย การปฏิสัมพันธ์ พูดคุย อบรมสั่งสอนด้วยความรักและเมตตาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กได้เติบโตและมีพัฒนาการรอบด้านตามวัย โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก

เกศรินทร์ ทารี (2556, น. 28) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง กระบวนการที่เด็กได้รับการปลูกฝังจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวเด็กในทุกด้าน และเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยผ่านการอบรมเลี้ยงดูทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะส่งผลถึงพฤติกรรมเด็กทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559, น.7) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การจัดหาที่อยู่อาศัย การดูแลสุขภาพอนามัย การจัดหาอาหารที่มีคุณภาพ และความปลอดภัยให้แก่เด็ก

เพ็ญศรี ไชยสลิ (2559, น. 8) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง ภาวะหน้าที่พื้นฐานของผู้ปกครองในการฝึกและส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้ช่วยเหลือตนเอง ฝึกทักษะ และการมีส่วนร่วมช่วยรับผิดชอบงานบ้านเล็กๆ น้อยๆ ได้ตามวัย

สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ (2561, น.122) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งกายและใจ การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก การถ่ายทอดวัฒนธรรม ทักษะคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ และความหวังของสังคม ตลอดจนการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาที่ดีอย่างรอบด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

Epstein (1995) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การมีส่วนร่วมขั้นพื้นฐานของผู้ปกครองที่ต้องจัดหาอาหาร ที่พักอาศัย คุณแลสุขภาพ โภชนาการและความปลอดภัยของเด็ก รวมถึงการฉีดวัคซีน

Bridgemohan (2001, p.200) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ ผู้ปกครองให้การเลี้ยงดูบุตรหลานให้ความรู้ด้านโภชนาการ สุขภาพและบริการอื่นๆ แก่เด็ก

Pate & Andrews (2006) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง กิจกรรมที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อช่วยให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้าใจพัฒนาการของเด็กสามารถพัฒนาทักษะการเลี้ยงดูที่เหมาะสมที่บ้าน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับเด็ก

สรุป การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่พ่อแม่ ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่และตอบสนองความต้องการของเด็กในด้านความเป็นอยู่ สุขภาพ อนามัย ความปลอดภัย การปฏิสัมพันธ์ และอบรมสั่งสอนเด็กด้วยความรักความเมตตา รวมทั้งการฝึกและส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวันให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเอง ฝึกทักษะการอยู่ร่วมในสังคม เป็นต้น

2. การติดต่อสื่อสาร

การติดต่อสื่อสารเป็นกระบวนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งมีให้ผู้ให้ความหมายการติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียนไว้ดังนี้

นงนุช โสภี (2554, น.7) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การที่โรงเรียนกับผู้ปกครองแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น และการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียน พร้อมทั้งศึกษาหาแนวทางในการพัฒนานักเรียนร่วมกัน

ปาริชาติ สิงห์รัตน์ (2557, น.6) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การสื่อสารระหว่างโรงเรียนไปถึงผู้ปกครองที่บ้านหรือจากผู้ปกครองไปถึงโรงเรียนเป็นการแลกเปลี่ยนและมีปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างกันทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก

ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559, น.7) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนเป็นสองแนว โดยการสื่อสารจากโรงเรียนไปสู่บ้าน และการสื่อสารจากบ้านสู่โรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาเด็ก

Epstein (1995) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับบ้าน และบ้านกับโรงเรียนเป็นการสื่อสารสองทางที่มีประสิทธิภาพเพื่อแจ้งข่าวสารของโรงเรียนและความคืบหน้าของเด็กๆ

Bridgemohan (2001, p.202) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างโรงเรียนสู่บ้านและบ้านสู่โรงเรียนเป็นการสื่อสารเกี่ยวกับโปรแกรมของโรงเรียนและความก้าวหน้าของผู้เรียน

Pate & Andrews (2006) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสาร หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งเน้นไปที่การแจ้งข่าวสารให้พ่อแม่ ผู้ปกครองได้ทราบผ่านสื่อต่างๆ

สรุป การติดต่อสื่อสาร หมายถึง กระบวนการสื่อสารระหว่างโรงเรียนถึงผู้ปกครองที่บ้านหรือจากผู้ปกครองไปถึงโรงเรียน เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของผู้ปกครองเกี่ยวกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาเด็ก

3. การอาสาสมัคร

การที่ผู้ปกครองสมัครใจและอาสาเข้าไปช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ตามความสามารถเฉพาะของตนเอง มีผู้ให้ความหมายการอาสาสมัครไว้ ดังนี้

ยุวรัตน์ จงใจรักษ์ (2547, น.7-8) กล่าวว่า การอาสาสมัครเพื่อพัฒนาการศึกษา หมายถึง การอุทิศร่างกายแรงใจหรือช่วยปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ (2553) กล่าวว่า การอาสาสมัครของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน โดยความสมัครใจและอาสาร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ทั้งในส่วนของภาพรวมทั้งโรงเรียน และกิจกรรมในส่วนของห้องเรียน

มุฮัมหมัดนาซีรีน โตะลู (2558, น. 11) กล่าวว่า การอาสาสมัครของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองอาสาความเชี่ยวชาญหรือความสามารถต่าง ๆ เข้ามาช่วยกิจกรรมโรงเรียนเพื่อพัฒนาเด็ก บุคลากร และสถานศึกษาหรือเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเอง

ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559, น. 7) กล่าวว่า การอาสาสมัคร หมายถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาช่วยเหลืองานโรงเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาเด็กในหลายรูปแบบ

เพ็ญศรี ไชยสลิ (2559, น. 8) ได้กล่าวว่า การอาสาสมัคร หมายถึง การที่ผู้ปกครองสมัครใจและอาสาความเชี่ยวชาญหรือความสามารถต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อพัฒนาเด็ก

Epstein (1995) กล่าวว่า การอาสาสมัคร หมายถึง การที่ผู้ปกครองสมัครใจและอาสาเข้าไปช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนหรือกิจกรรมในห้องเรียน รวมถึงอาสาช่วยเหลือครูผู้สอน

Bridgemohan (2001, p. 205) กล่าวว่า การอาสาสมัคร หมายถึง การที่พ่อแม่ผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

Oates (2017, p. 37) กล่าวว่า การอาสาสมัคร หมายถึง ผู้ปกครองเข้ามาให้ความช่วยเหลืองานครูที่โรงเรียน และช่วยรับผิดชอบกิจกรรมที่จัดในห้องเรียน

สรุป การอาสาสมัคร หมายถึง การที่ผู้ปกครองสมัครใจและอาสาทำความรู้ความสามารถเฉพาะตัวเข้าไปให้ความช่วยเหลือหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และกิจกรรมในห้องเรียน เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน

4. การเรียนรู้ที่บ้าน

การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมช่วยเหลืองานของเด็ก ๆ ที่บ้าน การช่วยสอนการบ้าน เป็นต้น มีนักวิชาการได้ให้ความหมายการเรียนรู้ที่บ้าน ดังนี้

วิวรรณ สารกิจปรีชา (2554, น. 12) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง กระบวนการที่เด็กได้เรียนรู้จากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งรวมถึงการทำการบ้านที่บ้าน โดยผู้ปกครองและเด็กมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

ปาริชาติ สิงห์รัตน์ (2557, น. 6) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง การที่ผู้ปกครองช่วยเหลือเด็กในการทำการบ้านและตั้งเป้าหมายทางการศึกษาให้แก่เด็ก รวมถึงการทำการกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้านเพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้ของเด็กที่โรงเรียน ทำให้เกิดความต่อเนื่องในการฝึกทักษะและการเรียนรู้

ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559, น.7) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง การที่ผู้ปกครองกำหนดแนวทางการสอนเด็กเมื่ออยู่ที่บ้าน รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาและการสนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่เด็กที่บ้าน

Epstein (1995) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง การที่ผู้ปกครองช่วยเหลือการทำการบ้านของเด็ก ๆ ที่บ้าน รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะแก่การเรียนรู้

Pate & Andrews (2006) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง กิจกรรมที่พ่อแม่ทำร่วมกันกับนักเรียนที่บ้าน

Jeynes (2007, อ้างถึงใน สุนีย์ ยิ้มโย, 2559, น. 21) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมดูแลและตรวจสอบการทำการบ้านของบุตรหลานก่อนที่จะนำไปส่งคุณครู

สรุป การเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำการบ้านของเด็ก และกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ แก่เด็กที่บ้าน

5. การตัดสินใจ

การตัดสินใจเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายการตัดสินใจของผู้ปกครอง ดังนี้

ยุวรัตน์ จงใจรักษ์ (2547, น. 7-8) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การพัฒนาระบบกลไกต่างๆ เพื่อให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในกิจการของสถานศึกษา ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การบริหารจัดการ และกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

ปาริชาติ สิงห์รัตน์ (2557, น. 6) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในองค์กรผู้ปกครองเพื่อร่วมในการเสนอแนะและบริหารสถานศึกษาโดยผ่านกลุ่ม

ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559, น. 7) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนในลักษณะผ่านกลุ่ม

เพ็ญศรี ไชยสลิ (2559, น. 8) กล่าวว่า การตัดสินใจ คือ การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในองค์กรผู้ปกครองในนามคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครองเพื่อร่วมเสนอแนะข้อคิดเห็น การตัดสินใจในการวางแผนบริหารโรงเรียนหรือกิจกรรมต่างๆ

Epstein (1995) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง ผู้ปกครองในฐานะผู้เข้าร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน การกำกับดูแล และการสนับสนุนกิจกรรมผ่านทางสภาโรงเรียนหรือทีมคณะกรรมการ

Bridgemohan (2001, p. 207) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การที่พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าไปมีบทบาทในการตัดสินใจในกิจกรรมที่โรงเรียน ด้วยการเป็นผู้แทนผู้ปกครองในกระบวนการมีส่วนร่วมของหุ้นส่วนในการแบ่งปันมุมมอง และการไปสู่เป้าหมายการพัฒนาการศึกษาเด็กร่วมกัน

Pate & Andrews (2006) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง กิจกรรมที่กำหนดขึ้นเพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย กิจกรรม และแนวปฏิบัติของโรงเรียน

สรุป การตัดสินใจ หมายถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน และกิจกรรมที่โรงเรียน โดยผ่านกลุ่ม ต่าง ๆ

6. การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน

การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือโรงเรียน มีผู้ให้ความหมายการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียนไว้ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนร่วมกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับการเรียนการสอนในโรงเรียน การพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งการมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

นริสา รอดบำรุง (2558, น. 8) กล่าวว่า การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน หมายถึง ชุมชนให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ รวมถึงครอบครัวของนักเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาในโรงเรียนและพัฒนานักเรียน

ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559, น. 7) กล่าวว่า การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน หมายถึง การที่ชุมชนให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมช่วยเหลือโรงเรียน เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนและร่วมพัฒนาผู้เรียน

Epstein (1995) กล่าวว่า การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียนหมายถึง การที่ชุมชนให้การสนับสนุนทรัพยากรให้บริการแก่โรงเรียน และให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่างๆ รวมไปถึงครอบครัวของนักเรียน เพื่อช่วยเหลือการจัดการศึกษาของโรงเรียน

Bridgemohan (2001, p. 208) กล่าวว่า การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน หมายถึง การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน รวมถึงกิจกรรมของครอบครัว เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาเด็ก

Pate & Andrews (2006) กล่าวว่า การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน หมายถึง การทำกิจกรรมของชุมชนหรือการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนทั้งหมด

สรุป การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน หมายถึง การที่ชุมชนให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกิจกรรม และมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองของโรงเรียน เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

7. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม

การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมทั้งที่บ้านและโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้ปกครองสามารถช่วยเหลือผู้เรียนด้วยการคอยกระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนหรือบุตรหลานเกิดการสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม มีผู้ให้ความหมายการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม ดังนี้

ศิรินทร์ ต้นประเสริฐ (2553, น. 6) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุตรหลาน และศิรินทร์ ได้กล่าวอีกว่า การที่ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่ให้ความรู้

ด้านต่างๆ รวมถึงการจัดหาสถานที่สอนเสริมในเรื่องที่ผู้เรียนสนใจเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์เพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียน

เอกอนงค์ ศรีสำอางค์ และคณะ (2553, น.5) กล่าวว่า การเสริมสร้างประสบการณ์แก่เด็ก หมายถึง การที่ผู้ปกครองส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กรู้จักคิดแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ซึ่งผู้ปกครองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมสร้างประสบการณ์แก่เด็กได้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

ทิพย์วรรณ สังข์ทอง (2558, น. 7) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่เด็กที่บ้าน หมายถึง การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่เด็กที่บ้านด้วยการคอยกระตุ้นให้นักเรียนอ่านหนังสือที่บ้าน เล่นิทานให้ฟังและช่วยสอนการบ้านแก่นักเรียน

สุนีย์ ยิ้มโย (2559, น. 21) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์เพิ่มเติมให้กับบุตรหลาน หมายถึง การที่ผู้ปกครองจัดสภาพแวดล้อมหรือสถานที่ที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้บุตรหลานเกิดกระบวนการคิดและแสวงหาความรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมถึงการให้ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ เพิ่มเติมกับบุตรหลาน

Epstein (1995) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่บ้าน คือ การที่พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้เรียนในการทำการบ้าน และการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ของผู้เรียนที่บ้าน

Walberg & Paik (2000, p. 8) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง การที่ผู้ปกครองปรับสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะสมแก่การดำเนินชีวิตประจำวัน การอ่านหนังสือ การตรวจสอบกิจกรรมและพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่บ้านมีผลอย่างมากต่อการเรียนรู้ของเด็กในช่วงหกปีแรกของชีวิต

Hunt et.al (2011, p. 58) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่ผู้ปกครองจัดขึ้นที่บ้านเพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งจัดหาและจัดเตรียมข้อมูลหรือช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ร่วมกันระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง

สรุป การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดกระบวนการคิดและการสร้างเสริมประสบการณ์เพิ่มขึ้น

4. บริบทการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์

4.1 ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ตั้งอยู่เลขที่ 212 หมู่ 2 ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ มีเนื้อที่ทั้งหมด ประมาณ 63 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 13 หมู่บ้าน สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นเนินสูงทางด้านทิศตะวันตก ลาดลงสู่ด้านทิศตะวันออกของตำบล ทำให้พื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกเป็นที่ลุ่ม สลับที่ดินลักษณะเป็นลูกคลื่น ลอนลึกทางด้านทิศตะวันออกมีพื้นที่เป็นที่ลุ่มส่วนใหญ่ ตำบลโนนสมบูรณ์อยู่ทางทิศใต้ของที่ว่าการอำเภอบึงกาฬ ที่ทำการห่างจากที่ว่าการอำเภอบึงกาฬ ประมาณ 9 กิโลเมตร

คำขวัญประจำตำบลโนนสมบูรณ์ “ดินแดนคุณธรรม เกษตรกรรมลือเลื่อง วัดศรีเมืองยิ่งใหญ่ แหล่งน้ำใสหนองกุดทิง”

วิสัยทัศน์การพัฒนา “ส่งเสริมเศรษฐกิจ คนมีการศึกษา วัฒนธรรมล้ำค่า พัฒนาชุมชนให้น่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม”

พันธกิจ

1. การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง โครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ
2. สนับสนุนให้ประชาชนมีอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน
4. ส่งเสริมและพัฒนาภารกิจการศึกษาในท้องถิ่น
5. อนุรักษ์ ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพดีทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา
7. พัฒนาการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย
8. อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
9. พัฒนาการเมืองการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน

เป้าประสงค์

1. ประชาชนได้รับบริการด้าน สาธารณูปโภค สาธารณูปการอย่างทั่วถึง
2. ประชาชนมีอาชีพและมีรายได้พอเพียงและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
3. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งด้านการศึกษาและสาธารณสุข ชุมชนเข้มแข็งมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
4. ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสมดุลและยั่งยืน

5. ประชาชนได้รับบริการด้วยความเป็นธรรม มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม
5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการ

นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น

คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม กีฬาและนันทนาการ ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งด้านสุขภาพ ทักษะการเรียนรู้ มีอุปกรณ์ที่เพียงพอแก่การพัฒนาเด็ก ปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นศูนย์เด็กเล็กนอากู
2. จัดสรรงบประมาณการศึกษาแก่โรงเรียนให้เขตพื้นที่ตำบลโนนสมบูรณ์
3. จัดสรรงบประมาณสงเคราะห์เด็กและเยาวชน
4. ส่งเสริมการเรียนรู้ระบบสารสนเทศโดยการสนับสนุนให้มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยแก่โรงเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น
5. ส่งเสริมการปฏิบัติธรรมปลูกฝังคุณธรรมอันดีงามของเด็กและเยาวชนในเขตตำบลโนนสมบูรณ์
6. ส่งเสริมและสนับสนุนงานประเพณีต่าง ๆ ของแต่ละหมู่บ้าน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนประเพณีบุญบั้งไฟให้เป็นประเพณีประจำปีของตำบล
7. ส่งเสริมและสนับสนุนการกีฬาแก่เด็ก สตรี เยาวชนในตำบลให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการเล่นกีฬาให้ห่างไกลจากยาเสพติด
8. พัฒนาขีดความสามารถด้านกีฬาของเยาวชนให้สามารถแข่งขันในระดับที่สูง ขึ้น และปรับปรุงสนามกีฬาตำบลให้ดีขึ้น

สรุป องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีหน้าที่ให้บริการสาธารณะภายในตำบล อาทิเช่น พัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค ส่งเสริมอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่น อนุรักษ์ ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพ

ดีทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา พัฒนาการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาการเมืองการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน

4.2 ข้อมูลด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวนโยบายของรัฐบาล นโยบายการจัดการศึกษาของชาติ และนโยบายการจัดการศึกษาของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิต สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ตามหลักแห่งการปกครองตนเองและตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ ได้แก่ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีบุคลากร ประกอบด้วย

1. พนักงานส่วนตำบล (ข้าราชการท้องถิ่น)	จำนวน	2	คน
2. ครู (ข้าราชการ)	จำนวน	8	คน
3. ผู้ดูแลเด็ก (พนักงานจ้างตามภารกิจ)	จำนวน	5	คน
4. ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ	จำนวน	1	คน

รวมจำนวนบุคลากรกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งสิ้น จำนวน 16 คน จากปีที่ผ่านมามีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด จำนวน 5 แห่ง ในปีการศึกษา 2561 องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ได้ยุบรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เหลือเพียง 1 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลโนนสมบูรณ์ ซึ่งรับเด็กช่วงอายุระหว่าง 2 - 5 ปี การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 และมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีข้อมูลสถิติเด็กเล็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็กย้อนหลัง 3 ปี ดังนี้

ปีการศึกษา 2558 เด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน	216	คน
ปีการศึกษา 2559 เด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน	238	คน
ปีการศึกษา 2560 เด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน	215	คน

ตามข้อมูลสารสนเทศการจัดการศึกษาท้องถิ่นของกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาสี่ปี พ.ศ. 2561 - 2564 ขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ ซึ่งการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย มีโครงการสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวนทั้งสิ้น 20 โครงการ ดังนี้

- 1) โครงการอาหารเสริม (นม) สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

พัฒนาเด็กเล็ก

- 2) โครงการอาหารกลางวันสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 3) โครงการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนและเครื่องเล่นพัฒนาการเด็กสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 4) โครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเด็ก
- 5) โครงการเสริมสร้างสุขลักษณะนิสัยที่ดีของเด็ก
- 6) โครงการส่งเสริมวัฒนธรรมความเป็นไทย
- 7) โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยและวินัยเด็ก
- 8) โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่
- 9) โครงการส่งเสริมกิจกรรมวันสำคัญ
- 10) โครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นสอนหนู
- 11) โครงการรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 12) โครงการส่งเสริมการเล่นกีฬาออกกำลังกายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 13) โครงการป้องกันอุบัติเหตุในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 14) โครงการส่งเสริมความรู้พัฒนาการเด็ก
- 15) โครงการพัฒนาศักยภาพครู/ผู้ดูแลเด็ก
- 16) โครงการศึกษาดูงานศูนย์เด็กต้นแบบ
- 17) โครงการปรับปรุง/ต่อเติมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 18) ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 19) โครงการเยี่ยมบ้าน
- 20) โครงการปฐมนิเทศและประชุมผู้ปกครอง

สรุป การจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์เป็นไปตามแนวนโยบายของรัฐบาล นโยบายการจัดการศึกษาของชาติ และนโยบายของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลโนนสมบูรณ์ ซึ่งรับเด็กช่วงอายุระหว่าง 2 - 5 ปี ปัจจุบันมีเด็กเล็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 198 คน การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 และมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.3 ผลการดำเนินงานด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์

การจัดการศึกษาหรือการส่งเสริมการจัดประสบการณ์ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ สรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในระยะเวลา 3 ปี ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลผลการส่งเสริมการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

พัฒนาการ	ผลสรุปพัฒนาการเด็กทั้งสี่ด้าน (ร้อยละ)		
	ปีการศึกษา 2558	ปีการศึกษา 2559	ปีการศึกษา 2560
1. ด้านร่างกาย	88.5	89.5	85
2. ด้านอารมณ์ จิตใจ	83	81.5	84.5
3. ด้านสังคม	85	81	81
4. ด้านสติปัญญา	82	78	74.5
เฉลี่ยทุกด้าน	84.62	82.5	81.25

ที่มา: กองการศึกษา (2560) รายงานสรุปผลการจัดการเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ ประจำปีการศึกษา 2560

จากตารางแสดงให้เห็นพัฒนาการทั้งสี่ด้านของเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ปีการศึกษา 2558 พัฒนาการเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉลี่ยทุกด้านอยู่ที่ร้อยละ 84.62 ปีการศึกษา 2559 พัฒนาการเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉลี่ยทุกด้านอยู่ที่ร้อยละ 82.5 และปีการศึกษา 2560 พัฒนาการเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉลี่ยทุกด้านอยู่ที่ร้อยละ 81.25 ซึ่งค่าเฉลี่ยพัฒนาการเด็กจะเห็นได้ว่าน้อยลงทุกปี

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนเพื่อส่งเสริมพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ จากการสำรวจ สอบถามและรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ พบว่า ผู้ปกครองของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น โครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเด็ก โครงการส่งเสริมโภชนาการเด็ก ซึ่งเป็นโครงการอบรมให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กด้านต่างๆ และการส่งเสริมโภชนาการเด็กที่ถูกสุขลักษณะ เพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในส่งเสริมพัฒนาเด็กร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีผู้ปกครองเข้าร่วมอบรม คิดเป็นร้อยละ 29.29 ผู้ปกครองเข้าร่วมการประชุมผู้ปกครองและการปฐมนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 40.46 (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, 2560)

2. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน ไม่ร่วมแสดงความคิดเห็น และบ่อยครั้งที่ไม่เข้าร่วมประชุม และ

3. ผู้ปกครองขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กและพฤติกรรมของเด็กเมื่ออยู่ที่บ้านในสารสัมพันธ์จากครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สรุป การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ ในปีการศึกษาที่ผ่านมา ผลสัมฤทธิ์ของการส่งเสริมพัฒนาการเด็กมีความเหมาะสมตามวัยในทุกด้าน แต่พบปัญหาว่า ผู้ปกครองของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ซึ่งเป็นช่วงวัยทองที่ควรได้รับการส่งเสริมเป็นอย่างดี ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือและร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาเด็กและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลและพฤติกรรมของเด็ก

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

กรองกาญจน์ เชิญชัยชिरากุล (2551) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ ผลการวิจัย พบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามลำดับความคิดเห็นจากมากไปน้อย คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเลี้ยงดูลูก ด้านการเรียนของเด็กที่บ้าน ด้านความร่วมมือกับชุมชน และด้านการเป็นอาสาสมัคร ผู้ปกครองเพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์สูงกว่าผู้ปกครองเพศหญิง และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์สูงกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ปกครองที่ลักษณะอาชีพมีรายได้ประจำมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์สูงกว่าผู้ปกครองที่ลักษณะอาชีพมีรายได้ไม่แน่นอน และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการสรุปปัญหาและอุปสรรค พบว่าผู้ปกครองไม่มีเวลาเพียงพอในการอบรมเลี้ยงดู ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและได้รับข่าวสารจากทางโรงเรียนน้อย

ศิรินทร์ ต้นประเสริฐ (2553) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนวัดท่าพระ สังกัดสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่

ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การจัดหาและสนับสนุนอุปกรณ์การเรียน 2) การจัดหาสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 3) การสนับสนุนและให้กำลังใจ 4) การอบรมเลี้ยงดูบุตรและการเอาใจใส่ติดตามผลการเรียน 5) การให้ความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติม 6) การปรับปรุงและซ่อมเสริมการเรียนรู้ ตามลำดับ

วิวรรณ สารกิจปรีชา (2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจมีการส่งเสริมเรียนรู้ในระดับมาก สำหรับการมีส่วนร่วมกับชุมชนมีการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอาสาสมัครมีการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับน้อย

วินัส จีวะรัตน์ (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ คือ การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง การติดต่อ สื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน การอาสาสมัครเพื่อการศึกษา การเรียนรู้ที่บ้าน การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน และการร่วมมือกับชุมชน ซึ่งผลการทดลองใช้กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงาในภาพรวมมีระดับค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความเหมาะสมที่เป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลพังงาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น พบว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

นวิยา วาจาสัตย์ (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ ด้านการอาสาสมัคร และด้านการร่วมมือกับชุมชนตามลำดับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น

จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

อภิสรุ สธนเสาวภาคย์ และคณะ (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเสริมสร้างทักษะการบริหารจัดการตนเองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ผลการวิจัย พบว่า 1. แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเสริมสร้างทักษะการบริหารจัดการตนเองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. การอบรมเลี้ยงดู 2. การติดต่อสื่อสาร 3. ความสัมพันธ์ของครอบครัว 4. การเรียนรู้ที่บ้าน 5. การตัดสินใจ และ 6. การร่วมมือกับชุมชน โดยแต่ละองค์ประกอบส่งผลในการเสริมสร้างทักษะการบริหารจัดการตนเองของนักเรียน 2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเสริมสร้างทักษะการบริหารจัดการตนเองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ พบว่า องค์ประกอบทั้ง 6 ด้านของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเสริมสร้างทักษะการบริหารจัดการตนเองของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก

เอกอนงค์ ศรีสำอางค์ และคณะ (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองระดับมากที่สุดคือ การปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน 2) การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่นักเรียนที่บ้านระดับมากที่สุดคือ การให้กำลังใจและเสริมแรง เช่น แสดงความชื่นชมยินดีเมื่อนักเรียนประพฤติสิ่งที่ดีงาม 3) การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่นักเรียนที่โรงเรียนระดับมากที่สุดคือ การให้ข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนในสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน และ 4) การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียนระดับมากที่สุดคือ ให้นักเรียนมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

นริสา รอดบำรุง (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในเครือข่ายแกลงบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเครือข่ายแกลงบูรพา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการเลี้ยงดู อยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือ ด้านการสื่อสาร ด้านอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ และด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน

ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการเลี้ยงดู ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านอาสาสมัคร ด้านการสื่อสาร และด้านการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 จำแนกตามระดับชั้นเรียนโดยรวม และด้านการเลี้ยงดูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามอาชีพโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพ็ญศรี ไชยสลิ (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา การจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยทั้ง 6 ด้าน คือ 1. ด้านการเลี้ยงดู ผู้ปกครองควรสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว ชักถามเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนในแต่ละวัน และสอดแทรกคุณธรรมในขณะที่อยู่ที่บ้าน 2. ด้านการสื่อสาร ผู้ปกครองควรเข้าร่วมประชุม เพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสารกิจกรรมของโรงเรียนทุกครั้งหรือเมื่อโรงเรียนมีจดหมายเชิญประชุม หมั่นติดต่อสอบถามข้อมูลกับครูผู้สอนโดยตรงหรือทางโทรศัพท์ เพื่อทราบพฤติกรรมของเด็ก และควรให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน 3. ด้านอาสาสมัคร จัดให้มีเครือข่ายเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง นักเรียน ครู และโรงเรียน เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรม Walk rally 4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ผู้ปกครองควรตรวจการบ้าน ช่วยสอนทำการบ้าน พูดคุยกับเด็กถึงเรื่องราวที่อยู่ในโรงเรียน ช่วยทบทวนสิ่งที่ครูสอน อ่านหนังสือหรือเล่านิทานให้เด็กฟัง 5. ด้านการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาเป็นกรรมการของโรงเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อร่วมตัดสินใจ และร่วมประเมินผล 6. ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนและสนับสนุนให้ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ บริจาคสิ่งของให้กับผู้ประสบภัยผู้ยากไร้

สุนีย์ ยิ้มโย (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 รายการ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน และการจัดสภาพแวดล้อมและสร้างประสบการณ์เพิ่มเติมให้กับบุตรหลาน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 รายการ ได้แก่ การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน และการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองกับโรงเรียน

ชนม์ธิดา ยาแก้ว และคณะ (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ผลการวิจัย พบว่า 1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำงานส่วนตัวร้อยละ 41.41 ส่วนพนักงานเอกชนร้อยละ 32.12 รับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 26.47 ตามลำดับ และระดับการศึกษาผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 48 ส่วนระดับปริญญาตรีร้อยละ 28 และสูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 24 ตามลำดับ 2. การศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตพื้นที่ภาคตะวันออก โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กอยู่ในระดับมาก ส่วนการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ การมีส่วนร่วมกับชุมชน และด้านการอาสาสมัครมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

อนุศิษฐ์ ศุขโรจน์ และคณะ (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาประเภทศึกษาเอกชน ผลการวิจัย พบว่า ขอบข่ายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มี 6 แบบ ดังนี้ 1. Parenting ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจในพันธะหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรในฐานะบิดามารดาอย่างถูกวิธี อบรม หล่อหลอม ปูทางฝังค่านิยมที่ดีของสังคมด้วยการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่าง จัดสภาพแวดล้อมที่บ้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. Communicating จัดให้มีการสื่อสารสองทางจากโรงเรียนถึงบ้าน และจากบ้านถึงโรงเรียน กระบวนการเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียน กิจกรรมการเรียน ความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน 3. Volunteering เสาะแสวงหาผู้ปกครองที่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เฉพาะทางให้มีโอกาสได้แบ่งปันความรู้แก่นักเรียน และโรงเรียน 4. Learning at home ช่วยให้ผู้ปกครองเอาใจใส่เรื่องกิจการเรียนรู้ของตนเองที่บ้าน 5. Decision-making เปิดทางให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในรูปแบบของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ หรือสะท้อนความคิดเห็น (Feedback) ต่อกิจกรรมการบริหารเชิงสร้างสรรค์ 6. Collaborating with community ประกอบด้วย 1) การให้ข้อมูลสารสนเทศแก่นักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับการสนับสนุนที่ชุมชนมีให้แก่พวกเขาในด้าน

สุขภาพ วัฒนธรรม นันทนาการ สังคม และโปรแกรมอื่น ๆ 2) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมต่าง ๆ ในชุมชนที่เชื่อมโยงกับทักษะการเรียนรู้และความสามารถพิเศษของนักเรียน 3) การเป็นหุ้นส่วนกับภาคธุรกิจในรูปแบบที่เรียกว่า School-business partnership 4) การจัดกิจกรรม One-stop shopping สำหรับผู้ปกครองนักเรียนโดยใช้หุ้นส่วนของโรงเรียนจัดบริการการแนะแนวสุขภาพ นันทนาการ ฝึกอาชีพ และอื่น ๆ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Georgiou (1996) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง: ความหมายและผลลัพธ์ ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกระบวนการศึกษาของเด็กนั้นเป็นพฤติกรรมซับซ้อน การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองทั้ง 6 ประเภท คือ การเรียนรู้ที่บ้าน การอาสาสมัคร และการตัดสินใจในโรงเรียน และแนวโน้มการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน 4 แบบ โดยเน้นความสำเร็จ แรงกดดัน การควบคุม และการพัฒนาบุคลิกภาพ การให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนที่เกิดขึ้นจริง ในขณะที่การเลี้ยงดูด้วยแรงกดดันมีความสัมพันธ์เชิงลบเช่นกัน ความสัมพันธ์ทางบวกพบได้ระหว่างการเป็นอาสาสมัครของผู้ปกครองในโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่เกิดขึ้นจริง การเรียนรู้ที่บ้านและการเลี้ยงดู โดยการควบคุมไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมที่แตกต่างกัน 6 ประเภทที่ทำให้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีผลแตกต่างกันในความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน

Bridgemoh (2001) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนใน KwaZulu Natal ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีลักษณะที่แตกต่างกันในระดับของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและผู้ปกครอง ซึ่งครูผู้สอนครอบคลุม และชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกประเภทไม่พร้อมกัน และเห็นได้ว่า โรงเรียนมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดู การสื่อสาร อาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการทำงานร่วมกับชุมชน สำหรับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในแต่ละประเภทมีความท้าทาย ครูผู้สอนยินดีในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และนี่เป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็ก ๆ

Wulandary & Herlisa (2017) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในโรงเรียน กระบวนการ: กรณีศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ความเข้าใจของบิดามารดาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกระบวนการเรียนรู้มีน้อย และต้องได้รับการปรับปรุงเนื่องจากพ่อแม่มีความเข้าใจอย่างจำกัดในการจำแนกประเภทของ Epstein ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเลี้ยงดู การสื่อสาร การเป็นอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกระบวนการเรียนในโรงเรียนอาเจะห์อยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างเกี่ยวข้องกับความตั้งใจของพ่อแม่ เช่น การตอบสนองความต้องการ

ของพวกเขาในฐานะผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็ก ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องปรับปรุงระบบโรงเรียนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

Durišić & Bunijevac (2017) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียน ครอบครัว และชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการให้ความรู้แก่นักเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นโอกาสที่สำคัญสำหรับโรงเรียนในการเสริมสร้างหลักสูตรโรงเรียน การนำพ่อแม่ไปสู่การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแสดงให้เห็นความสำเร็จของนักเรียนเพิ่มขึ้น ความพึงพอใจของผู้ปกครอง และครูโรงเรียนสามารถสนับสนุนการมีส่วนร่วมในหลายด้าน รวมทั้งการเลี้ยงดู การเรียนที่บ้าน การสื่อสาร อาสาสมัคร การตัดสินใจ และการทำงานร่วมกันของชุมชน

Sellers (2017) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่บ้านและการติดต่อสื่อสารควรมีการพัฒนา ด้านการอาสาสมัคร และการทำงานร่วมกันกับชุมชนการจัดการฝึกอบรมเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการปรับปรุง การดำเนินการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะช่วยให้โรงเรียนประถมศึกษาในชนบทนี้สามารถปรับปรุงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชาวสเปนได้

Oates (2017) ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนระดับกลาง: การรับรู้ของผู้ปกครอง ผลการวิจัย พบว่า ความรับผิดชอบของปัญหาขึ้นอยู่กับทั้งผู้ปกครองและโรงเรียน ซึ่งยืนยันว่า จำเป็นต้องมีการสื่อสารที่กระตือรือร้นระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว ผู้ตอบแบบสอบถามเปิดเผยว่า พวกเขามีความคาดหวังสูงและเป็นบวกเมื่อมีการริเริ่มการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียน และมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มความเป็นหุ้นส่วนในครอบครัว-โรงเรียน เพราะส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Trask-Tate & Cunningham, 2010) เพื่อปรับปรุงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนระดับกลาง จึงจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องสนับสนุนให้บิดามารดาเข้ามามีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในโครงการของโรงเรียน และเพื่อส่งเสริมและรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างพ่อแม่และโรงเรียน

Ihmeideh et.al (2018) ศึกษาวิจัยเรื่อง มุมมองความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและโรงเรียนในกาตาร์ โดยอาศัยรูปแบบของ Epstein ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง 6 ประเภท ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและโรงเรียนอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง ส่วนรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การเรียนรู้ที่บ้านได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดในขณะที่การตัดสินใจมีคะแนนระดับต่ำสุด นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและโรงเรียนมากกว่าพ่อแม่

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้บูรณาการทฤษฎีและแนวคิดของ Epstein (1995) คีธรินท์ ดันประเสริฐ (2553) เอกอนงค์ ศรีสำอางค์ และคณะ (2556) และ

สุนีย์ ยิ้มไย (2559) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ 1) การอบรมเลี้ยงดู 2) การติดต่อสื่อสาร 3) การอาสาสมัคร 4) การเรียนรู้ที่บ้าน 5) การตัดสินใจ 6) การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน และ 7) การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมวิธี (Mix Methods) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

1.1 การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

1.1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กที่ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 198 คน ในปีการศึกษา 2561

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กที่ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 132 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

1.2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร และผู้ปกครองเด็ก จำนวน 5 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารระดับนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน และผู้ปกครองเด็ก 2 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 2 ฉบับ ได้แก่

2.1.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ (ภาคผนวก ก)

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ใน 7 ด้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.1.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย (ภาคผนวก ข)

- 1) ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการอบรมเลี้ยงดู
- 3) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการติดต่อสื่อสาร
- 4) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการอาสาสมัคร
- 5) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการเรียนรู้ที่บ้าน
- 6) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการตัดสินใจ
- 7) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน
- 8) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม

2.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 แบบสอบถาม การสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด
- 2) กำหนดกรอบแนวคิด และขอบข่ายของเนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก
- 3) กำหนดประเด็นเนื้อหาและตัวบ่งชี้ที่ต้องการสอบถาม
- 4) เขียนข้อคำถามโดยการร่างคำถามแต่ละข้อตามประเด็นเนื้อหาและตัวบ่งชี้ที่กำหนด
- 5) จัดเรียงข้อคำถามและจัดรูปแบบข้อคำถามแต่ละข้อเพื่อมาจัดเรียงรวมกันเป็นแบบสอบถาม พร้อมทั้งมีการชี้แจงการตอบไว้อย่างครบถ้วน
- 6) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข
- 7) ปรับปรุงเครื่องมือตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระได้ให้ข้อเสนอแนะ
- 8) นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงและผ่านการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ค) เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) ด้านเนื้อหาและความเหมาะสม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์ (Index of Item-Objectives Congruence: IOC) ซึ่งทุกข้อคำถามมีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00
- 9) นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะไว้มาปรับปรุงแก้ไขโดยพิจารณาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระแล้วนำไปทดลอง (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
- 10) นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในภาพรวมเท่ากับ .97
- 11) ปรับปรุงแบบสอบถามตามความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสร้างและพัฒนาแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 2) กำหนดหัวข้อประเด็นที่ต้องการถามตามวัตถุประสงค์

- 3) รวบรวมข้อคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้
- 4) พิจารณาแต่ละข้อคำถามว่ามีความเป็นปรนัยหรือความชัดเจนทางภาษา เหมาะกับการถามกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลหรือไม่
- 5) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) ด้านเนื้อหา และความเหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข
- 6) ปรับปรุงเครื่องมือตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระได้ให้ข้อเสนอแนะ
- 7) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 กรณีการสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ขออนุญาตขอความร่วมมือในการวิจัยจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.2 ประสานขออนุญาตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ เพื่ออนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองเด็กในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อแจกให้ผู้ปกครองเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 132 ฉบับ พร้อมทั้งนัดหมายกำหนดเวลาในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน ภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์

3.1.3 เมื่อครบกำหนดไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวนทั้งสิ้น 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.1.4 จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.2 กรณีการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ผู้สัมภาษณ์ประสานงานผู้ให้ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารระดับนโยบาย องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ปกครองเด็ก รวมจำนวน 5 คน โดยทางโทรศัพท์เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นดำเนินการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อนัดหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชไปมอบให้กับผู้ให้ข้อมูลในวันเดินทางไปด้วย

3.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 15 - 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2562 และขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลบันทึกเสียงสัมภาษณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลในภายหลัง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนและทำการสัมภาษณ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลของ บุญชม ศรีสะอาด (2554, น. 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความ
4.51 – 5.00	หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยเรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ปรากฏตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	36	27.30
หญิง	96	72.70
รวม	132	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	2	1.50
อายุ 21 ปี – 40 ปี	71	53.80
อายุ 41 ปี – 50 ปี	29	22.00
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	30	22.70
รวม	132	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	65	49.24
มัธยมศึกษา/ปวช.	49	37.12
อนุปริญญา/ปวส.	11	8.33
ปริญญาตรี	5	3.79
สูงกว่าปริญญาตรี	2	1.52
รวม	132	100.00
อาชีพ		
รับจ้างทั่วไป	51	38.60
ธุรกิจส่วนตัว	6	4.50
เกษตรกร	64	48.50
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	2.30
อื่นๆ	5	6.10
รวม	132	100.00
รายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ย		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	39	29.50
5,001 – 15,000 บาท	84	63.60
15,001 – 30,000 บาท	8	6.10
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	1	0.80
รวม	132	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 72.70 มีอายุระหว่าง 21 ปี – 40 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 53.80 มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 49.24 มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 และมีรายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ย 5,001 – 15,000 บาท จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 63.60

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

ผลการวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กใน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ปรากฏตามตารางที่ 4.2 -
4.9

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน
การพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล
โนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวม

สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	3.89	0.68	มาก
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร	3.53	0.85	มาก
3. ด้านการอาสาสมัคร	1.82	0.85	น้อย
4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	2.93	1.12	ปานกลาง
5. ด้านการตัดสินใจ	1.95	0.97	น้อย
6. ด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน	2.45	1.03	น้อย
7. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และ สร้างประสบการณ์เพิ่มเติม	2.59	0.90	ปานกลาง
รวม	2.74	0.71	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของ
เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.74$, S.D. = 0.71) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า 2 รายการ มี
ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.68) รองลงมา ได้แก่ การ
ติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.85) และ 1 รายการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การ

เรียนรู้ที่บ้าน ($\bar{X} = 2.93$, S.D. = 1.12) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม และอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการอาสาสมัคร ($\bar{X} = 1.82$, S.D. = 0.85)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ด้านการอบรมเลี้ยงดู

ด้านการอบรมเลี้ยงดู	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การดูแลความเป็นอยู่ของเด็กและดูแลความปลอดภัยให้แก่เด็กอยู่เสมอ	4.16	0.82	มาก
2. การส่งเสริมและดูแลให้เด็กดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ	4.00	0.80	มาก
3. การจัดเตรียมอาหารที่สะอาดถูกหลักอนามัยมีประโยชน์ต่อร่างกายและสุขภาพของเด็กอยู่เสมอ	3.78	0.88	มาก
4. การมีปฏิสัมพันธ์หรือพูดคุยกับเด็กอยู่เสมอ	4.01	0.83	มาก
5. การฝึกเด็กให้สามารถแต่งตัวได้ด้วยตนเองเสมอ	3.69	0.89	มาก
6. การฝึกเด็กให้สามารถรับประทานอาหารได้ด้วยตนเองเสมอ	3.95	0.87	มาก
7. การฝึกเด็กให้รู้จักช่วยตนเองในการเข้าห้องน้ำเสมอ	3.80	0.89	มาก
8. การฝึกและส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมในสังคมให้เด็ก	3.70	0.91	มาก
รวม	3.89	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการอบรมเลี้ยงดู อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การดูแลความเป็นอยู่ของเด็กและดูแลความปลอดภัยให้แก่เด็กอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.82) รองลงมา ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์หรือพูดคุยกับเด็กอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.83) และการส่งเสริมและดูแลให้เด็กดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ การฝึกเด็กให้สามารถแต่งตัวได้ด้วยตนเองเสมอ ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.89)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ด้านการติดต่อสื่อสาร

ด้านการติดต่อสื่อสาร	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การได้รับการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ	3.64	0.97	มาก
2. การได้รับการแจ้งผลพัฒนาการของเด็กจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ	3.52	0.95	มาก
3. การแจ้งข้อมูลส่วนตัวของเด็กแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.58	0.99	มาก
4. การแจ้งข้อมูลแก่ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถึงสาเหตุที่เด็กไม่ไปเรียน	3.40	1.09	ปานกลาง
5. การบอกลักษณะนิสัยของเด็กแก่ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้ครูเข้าใจตัวเด็ก	3.49	1.05	ปานกลาง
รวม	3.53	0.85	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณารายชื่อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การได้รับการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.97) รองลงมา ได้แก่ การแจ้งข้อมูลส่วนตัวของเด็กแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.99) และการได้รับการแจ้งผลพัฒนาการของเด็กจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.95) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การแจ้งข้อมูลแก่ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถึงสาเหตุที่เด็กไม่ไปเรียน ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 1.09)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ด้านการอาสาสมัคร

ด้านการอาสาสมัคร	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การอาสาเข้าช่วยเหลือกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การเล่นิทาน การพาเด็กไปทัศนศึกษา เป็นต้น	1.70	0.97	น้อย
2. การอาสาเป็นวิทยากรในการอบรมให้ความรู้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.52	0.85	น้อย
3. การอาสาให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การบริจาคทรัพย์ การอาสาช่วยด้านกำลังร่างกาย เป็นต้น	2.25	1.12	น้อย
รวม	1.82	0.85	น้อย

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการอาสาสมัคร อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.82$, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การอาสาให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การบริจาคทรัพย์ การอาสาช่วยด้านกำลังร่างกาย เป็นต้น ($\bar{X} = 2.25$, S.D. = 1.12) รองลงมา ได้แก่ การอาสาเข้าช่วยเหลือกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การเล่นิทาน การพาเด็กไปทัศนศึกษา เป็นต้น ($\bar{X} = 1.70$, S.D. = 0.97) และการอาสาเป็นวิทยากรในการอบรมให้ความรู้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 1.52$, S.D. = 0.85) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน

ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การให้คำแนะนำแก่เด็กในการทำการบ้าน	2.83	1.20	ปานกลาง
2. การให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่เด็กในการทำการบ้าน	2.98	1.23	ปานกลาง
3. การจัดหาวัสดุสำหรับทำชิ้นงานของเด็กตามที่ได้รับมอบหมายจากครูเสมอ	2.94	1.20	ปานกลาง
4. การให้คำแนะนำ หรือวิธีการสร้างชิ้นงานและคอยพูดให้กำลังใจเด็กเสมอ	2.96	1.25	ปานกลาง
รวม	2.93	1.12	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$, S.D. = 1.12) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่เด็กในการทำการบ้าน ($\bar{X} = 2.98$, S.D. = 1.23) รองลงมา ได้แก่ การให้คำแนะนำ หรือวิธีการสร้างชิ้นงานและคอยพูดให้กำลังใจเด็กเสมอ ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = 1.25) และการจัดหาวัสดุสำหรับทำชิ้นงานของเด็กตามที่ได้รับมอบหมายจากครูเสมอ ($\bar{X} = 2.94$, S.D. = 1.20) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ การให้คำแนะนำแก่เด็กในการทำการบ้าน ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 1.20)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ด้านการตัดสินใจ

ด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.79	1.05	น้อย
2. การเข้าร่วมเครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.01	1.07	น้อย
3. การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น กิจกรรมพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น	2.05	1.10	น้อย
รวม	1.95	0.97	น้อย

จากตารางที่ 4.7 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.95$, S.D. = 0.97) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น กิจกรรมพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น ($\bar{X} = 2.05$, S.D. = 1.10) รองลงมา ได้แก่ การเข้าร่วมเครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 2.01$, S.D. = 1.07) และการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 1.79$, S.D. = 1.05) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน

ด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.02	1.19	น้อย
2. ชุมชนของท่านให้การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.58	1.15	ปานกลาง
3. ชุมชนของท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดขึ้นเสมอ	2.86	1.31	ปานกลาง
4. ชุมชนของท่านให้บริการแหล่งเรียนรู้แก่ผู้ปกครองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.43	1.09	น้อย
5. ชุมชนของท่านสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.39	1.20	น้อย
รวม	2.45	1.03	น้อย

จากตารางที่ 4.8 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.45$, S.D. = 1.03) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า มี 2 รายการอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ชุมชนของท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดขึ้นเสมอ ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = 1.31) รองลงมา ได้แก่ ชุมชนของท่านให้การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 2.58$, S.D. = 1.15) และอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ชุมชนของท่านให้บริการแหล่งเรียนรู้แก่ผู้ปกครองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 2.43$, S.D. = 1.09) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มและอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 2.02$, S.D. = 1.19)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การเข้าร่วมปรับปรุงภูมิทัศน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.92	1.02	น้อย
2. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ของเด็กที่บ้านเสมอ เช่น สี ดินสอ ยางลบ เป็นต้น	2.77	1.16	ปานกลาง
3. การจัดหา/จัดเตรียมสภาพแวดล้อมรอบบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เช่น จัดสนามรอบบ้านที่ปลอดภัย จัดสวนต้นไม้ เป็นต้น	2.51	1.05	ปานกลาง
4. การจัดหา/จัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในบ้านที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น จัดมุม/ชั้นหนังสือ จัดหาของเล่นเสริมพัฒนาการ เป็นต้น	2.52	1.12	ปานกลาง
5. การอ่านหนังสือหรือนิทานให้เด็กฟังที่บ้านอยู่เสมอ	2.54	1.12	ปานกลาง
6. การคอยกระตุ้นและสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่เด็กพบเห็นเสมอ	2.98	1.12	ปานกลาง
7. การพาเด็กไปทัศนศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และประสบการณ์เพิ่มเติม	2.89	1.20	ปานกลาง
รวม	2.59	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.59$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การคอยกระตุ้นและสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ที่เด็กพบเห็น ($\bar{X} = 2.98$, S.D. = 1.12) รองลงมา ได้แก่ การพาเด็กไปทัศนศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และประสบการณ์เพิ่มเติม ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 1.20) และการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ของเด็กที่บ้านเสมอ เช่น สี ดินสอ ยางลบ เป็นต้น ($\bar{X} = 2.77$, S.D. =

1.16) ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มและอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การเข้าร่วมปรับปรุงภูมิทัศน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 1.92$, S.D. = 1.02)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ จากผลการสัมภาษณ์พบว่า ผู้บริหารและผู้ปกครองได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ดังนี้

3.1 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้บริหารและผู้ปกครองได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก โดยกล่าวว่า

“การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสำคัญมาก ผู้ปกครองต้องเข้ามามีบทบาทในการสอดส่องดูแลและตรวจสอบพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก” (ผู้บริหารคนที่ 1)

ในขณะที่ ผู้บริหารอีก 2 ท่านได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กเช่นเดียวกัน โดยกล่าวว่า

“การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสำคัญมากที่สุด ผู้ปกครองจะรู้ถึงปัญหาและพฤติกรรมของเด็กได้ดีกว่าครู หากครูและผู้ปกครองพูดคุยกันจะทำให้สามารถแก้ปัญหาของเด็กได้ และปัจจุบันรัฐบาลกำลังให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็ก” (ผู้บริหารคนที่ 2)

“การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสำคัญมาก เพราะหากผู้ปกครองให้ความร่วมมือสานต่อสิ่งที่คุณครูสอน เช่น พูดคุยสื่อสารกับเด็ก สอดถามเด็กเกี่ยวกับที่ศูนย์ฯ เหมือนการทำงานเชื่อมต่อกันจะทำให้เด็กเกิดการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น” (ผู้บริหารคนที่ 3)

นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก โดยกล่าวว่า “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กมีความสำคัญมาก ถ้าผู้ปกครองไม่สนใจเด็กๆ จะไม่มีการพัฒนา ไม่รู้อะไรถูกหรืออะไรผิด” (ผู้ปกครองคนที่ 1)

“สำคัญมาก จะทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น” (ผู้ปกครองคนที่ 2)

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กมีความสำคัญมาก เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้ที่ใกล้ชิดเด็ก จะรู้ถึงปัญหาและพฤติกรรมของเด็ก สามารถดูแลและตรวจสอบพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กได้เป็นอย่างดี ซึ่งหากผู้ปกครองและครูร่วมมือกันในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก จะทำให้เด็กเกิดการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น

3.2 แนวทางการพัฒนาด้านการอบรมเลี้ยงดู

ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้บริหารและผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้านการอบรมเลี้ยงดู โดยกล่าวว่า

“โดยปกติการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ผู้ปกครองใช้ประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็ก หากมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูในแนวทางใหม่ ๆ ศูนย์พัฒนาเด็กควรจัดให้มีการอบรมให้กับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองนำไปพัฒนาการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มากขึ้น” (ผู้บริหารคนที่ 1)

“ควรมีการให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง เป็นรายกรณี เช่น ผู้ปกครองที่มีเด็กมีพัฒนาการ ล่าช้า ควรให้ความรู้แก่ผู้ปกครองถึงวิธีการในการฝึกกล้ามเนื้อมือให้เด็กที่บ้าน หรือจัดอบรมให้ความรู้ผู้ปกครองเป็นต้นๆ” (ผู้บริหารคนที่ 3)

ในขณะที่ ผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้านการอบรมเลี้ยงดู โดยกล่าวว่า “ผู้ปกครองควรศึกษาหาความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการอบรมเลี้ยงดูลูกโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต” (ผู้ปกครองคนที่ 2)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาด้านการอบรมเลี้ยงดู ศูนย์พัฒนาเด็กควรจัดให้มีการอบรมให้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในแนวทางใหม่ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองนำไปพัฒนาการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มากขึ้น รวมทั้งควรมีการให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง เป็นรายกรณี หรือจัดอบรมให้ความรู้ผู้ปกครองเป็นรายด้าน และผู้ปกครองเองควรมีการศึกษาหาความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการอบรมเลี้ยงดูลูกโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต

3.3 แนวทางการพัฒนาด้านการติดต่อสื่อสาร

ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้บริหารและผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้านการติดต่อสื่อสาร โดยกล่าวว่า

“ควรเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองด้วยการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายโดยผ่านฝ่ายปกครองเพื่อเพิ่มช่องทางการรับทราบข่าวสารให้กับผู้ปกครองให้มากยิ่งขึ้น” (ผู้บริหารคนที่ 2)

“ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น Line Facebook และโทรศัพท์ แต่ก็คงให้มีการติดต่อสื่อสารเป็นหนังสือของทางราชการอยู่เพื่อให้ผู้ปกครองบางท่านที่ไม่ได้ใช้เทคโนโลยีได้ทราบข้อมูลด้วย” (ผู้บริหารคนที่ 3)

ในขณะที่ ผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้านการติดต่อสื่อสาร โดยกล่าวว่า “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเปิดช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านทางเทคโนโลยีให้มากขึ้น เช่น อินเทอร์เน็ต” (ผู้ปกครองคนที่ 2)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาด้านการติดต่อสื่อสาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว เช่น Line Facebook โทรศัพท์ และการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายเพื่อเพิ่มช่องทางการรับรู้ข่าวสารให้กับผู้ปกครอง

3.4 แนวทางการพัฒนาด้านการอาสาสมัคร

ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้บริหารและผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการอาสาสมัคร โดยกล่าวว่า

“ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อให้ผู้ปกครองร่วมวางแผนว่าควรมีการกำหนดกิจกรรมอาสาสมัครผู้ปกครองอะไรบ้างที่ผู้ปกครองสามารถสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ แล้วกำหนดเป็นแผนงานหรือกำหนดไว้ในหลักสูตรท้องถิ่นให้ชัดเจน” (ผู้บริหารคนที่1)

“ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก นอกเหนือจากกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ หรืออาจจัดเป็นจิตอาสาร่วมตรวจสอบการจัดหาอาหารกลางวันให้กับเด็กซึ่งสามารถป้องกันการทุจริตงบประมาณอาหารกลางวันได้ด้วย” (ผู้บริหารคนที่ 2)

“ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์ฯ ให้ มากขึ้น เช่น อาสาทำขนมไทย อาสาทำของเล่นจากวัสดุธรรมชาติ ฯลฯ ” (ผู้บริหารคนที่ 3)

ในขณะที่ ผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการอาสาสมัคร โดยกล่าวว่า “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรกำหนดโครงการหรือกิจกรรมที่ชัดเจนที่พร้อมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” (ผู้ปกครองคนที่ 2)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาการอาสาสมัคร ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การทำขนมไทย การทำของเล่นจากวัสดุธรรมชาติ ฯลฯ โดยกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดควรมีการประชุมเพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม รวมถึงการวางแผนการดำเนินการที่ชัดเจน

3.5 แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ที่บ้าน

ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้บริหารและผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ที่บ้าน โดยกล่าวว่า

“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมให้เด็กนำใบงานกลับไปทำร่วมกับผู้ปกครองที่บ้าน เพื่อ ส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างการทำงานร่วมกันของเด็กและผู้ปกครองเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก” (ผู้บริหารคนที่ 1)

“ควรให้เด็กมีใบงานกลับไปทำที่บ้าน เช่น การวาดภาพ การระบายสี เพื่อให้ผู้ปกครอง ได้ทำงานร่วมกับเด็กให้ผู้ปกครองได้มีปฏิสัมพันธ์และได้เห็นพัฒนาการของเด็ก” (ผู้บริหารคนที่ 2)

“ควรส่งเสริมให้เด็กนำใบงาน เช่น กิจกรรมการปั้น ตัด ปะ หรือตัวต่อไปทำที่บ้าน เพื่อให้ผู้ปกครองกับเด็กมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในระหว่างการทำงานร่วมกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้น” (ผู้บริหารคนที่ 3)

ในขณะที่ ผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้านการเรียนรู้ที่บ้าน โดยกล่าวว่า

“ผู้ปกครองเองก็เช่นเดียวกันที่ควรสนับสนุนบุคลากรของตนเองในการพัฒนาการเรียนรู้ที่บ้าน โดยควรให้การสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน หรือจัดซื้อสมุด ดินสอ และสีเพื่อให้เด็กได้ขีดเขียนร่วมกัน” (ผู้ปกครองคนที่ 1)

“ควรจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้การช่วยเหลือและสนับสนุนการทำบ้านของเด็กที่บ้าน พร้อมทั้งคอยแนะนำพูดคุยให้กำลังใจกับเด็ก” (ผู้ปกครองคนที่ 2)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควร ส่งเสริมให้เด็กนำใบงานกลับไปทำที่บ้าน เช่น วาดภาพ ระบายสี กิจกรรมการปั้น ตัด ปะ หรือตัวต่อ เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างการทำงานร่วมกันของผู้ปกครองกับเด็ก เพื่อให้ผู้ปกครองสนับสนุนการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เช่น สมุด ดินสอ สี ฯลฯ และให้ผู้ปกครองได้เห็นพัฒนาการของเด็ก

3.6 แนวทางการพัฒนาด้านการตัดสินใจ

ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้บริหารและผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้านการตัดสินใจ โดยกล่าวว่า

“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรวางแผนดำเนินงาน เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ในกิจกรรมต่างๆ เช่น การประชุมพิเศษ ซึ่งต้องสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองมองเห็นความสำคัญของการร่วมแสดงความคิดเห็น” (ผู้บริหารคนที่ 1)

“ควรกำหนดเป็นนโยบายในการเพิ่มสัดส่วนของผู้ปกครองในกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกับกิจกรรมพัฒนาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” (ผู้บริหารคนที่ 2)

“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดประชุมเพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงาน ก่อนดำเนินงานทุกกิจกรรม และควรสร้างเครือข่ายผู้ปกครองผ่านตัวแทนผู้ปกครองที่เป็นกรรมการ บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” (ผู้บริหารคนที่ 3)

ในขณะที่ ผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้านการตัดสินใจ โดยกล่าวว่า “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีการประชุมก่อนที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” (ผู้ปกครองคนที่ 1)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาด้านการตัดสินใจ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของกิจกรรมและมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น การปฐมนิเทศ ฯลฯ และควรเพิ่มสัดส่วนของผู้ปกครองในกรรมการบริหารศูนย์ฯ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายผู้ปกครองผ่านตัวแทนผู้ปกครองที่เป็นกรรมการบริหารศูนย์ฯ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้มากยิ่งขึ้น

3.7 แนวทางการพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้บริหารและผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน โดยกล่าวว่า

“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ศูนย์ฯ เช่น การจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์ การจัดสวน การจัดสนามเครื่องเล่นภายในศูนย์ ฯลฯ นอกเหนือจากการระดมทรัพยากรเหมือนที่ผ่านมา” (ผู้บริหารคนที่ 1)

“ควรมีแนวทางในการประสานชุมชนที่อยู่ใกล้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการช่วยเหลือ สอดส่องดูแล และรักษาทรัพยากรภายในศูนย์ฯ” (ผู้บริหารคนที่ 2)

“ควรมีการสร้างจิตสำนึกให้กับผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก โดยเน้นถึงพัฒนาการของเด็กซึ่งเป็นบุตรหลาน รวมถึงการให้ชุมชนได้เห็นความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่เหมาะสมตามวัย” (ผู้บริหารคนที่ 3)

ในขณะที่ ผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน โดยกล่าวว่า

“ชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาสนามเด็กเล่น และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาพแวดล้อมรอบๆ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” (ผู้ปกครองคนที่ 1)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เห็นความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่เหมาะสมตามวัย โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ศูนย์ฯ เช่น การจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์ฯ การจัดสวน การจัดสนามเครื่องเล่นภายในศูนย์ฯ ฯลฯ

รวมถึงชุมชนที่อยู่ใกล้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรช่วยเหลือ สอดส่องดูแลและรักษาทรัพยากรภายใน ศูนย์ฯ

3.8 แนวทางการพัฒนาด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้าง ประสบการณ์เพิ่มเติม

ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้บริหารและผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้านการจัด สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม โดยกล่าวว่า

“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กและผู้ปกครองได้มีกิจกรรมทำ ร่วมกันที่บ้าน เช่น การให้การบ้านหรือกิจกรรมการฝีมือ การปลูกผักที่จะต้องทำร่วมกันระหว่าง ผู้ปกครองและเด็ก ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองมองเห็นความสำคัญของการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และจัด สภาพแวดล้อมที่บ้านและเด็กจะเกิดการเรียนรู้สร้างประสบการณ์เพิ่ม” (ผู้บริหารคนที่ 1)

“ควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจและเพื่อให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในการจัด สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติมให้แก่เด็ก” (ผู้บริหารคนที่ 2)

“ควรให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมที่ ส่งเสริม การเรียนรู้เพราะมีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และควรให้มีการปฏิสัมพันธ์กันให้มากขึ้น เพื่อสร้างประสบการณ์เพิ่ม” (ผู้บริหารคนที่ 3)

ในขณะที่ ผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริม การเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม โดยกล่าวว่า

“ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกันที่บ้าน เช่น การปลูกผักสวนครัว และ สนับสนุน ให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูก การรดน้ำ และการเก็บเกี่ยวผลผลิต นอกจากจะเป็นการ สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ที่บ้านแล้วสามารถทำให้เด็กสร้างประสบการณ์เพิ่มได้” (ผู้ปกครอง คนที่ 1)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กและผู้ปกครองได้มี กิจกรรมทำร่วมกันที่บ้าน ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองมองเห็นความสำคัญของการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และ จัดสภาพแวดล้อมที่บ้าน และควรให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญของการจัด สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพราะมีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เช่น การปลูกผักสวน ครัว โดยให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูก การรดน้ำ และการเก็บเกี่ยวผลผลิตจะสามารถทำให้เด็ก สร้างประสบการณ์เพิ่มได้

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

1.1.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผสมวิธี (Mix Methods) ประกอบด้วย

1.2.1 การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

1) ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กที่ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 198 คน ในปีการศึกษา 2561

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กที่ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 132 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

1.2.2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร และผู้ปกครองเด็ก จำนวน 5 คน จำแนกเป็นผู้บริหารระดับนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน และผู้ปกครองเด็ก 2 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 2 ฉบับ ได้แก่

1.3.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ใน 7 ด้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert)

1.3.2 **แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง** ประกอบด้วย 1) ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 2) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ ด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.5 ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21 ปี – 40 ปี มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ย 5,001 – 15,000 บาท และผลการวิจัย พบว่า

1.5.1 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร ด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การเรียนรู้ที่บ้าน การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริม

การเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม และด้านที่อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การอาสาสมัคร การตัดสินใจ และการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1) *ด้านการอบรมเลี้ยงดู* ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การดูแลความเป็นอยู่ของเด็ก และดูแลความปลอดภัยให้แก่เด็ก อยู่เสมอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การฝึกเด็กให้สามารถแต่งตัวได้ด้วยตนเองเสมอ

2) *ด้านการติดต่อสื่อสาร* ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การได้รับการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การแจ้งข้อมูลแก่ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถึงสาเหตุที่เด็กไม่ไปเรียน

3) *ด้านการอาสาสมัคร* ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การอาสาให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การบริจาคทรัพย์ การอาสาช่วยด้านกำลังร่างกาย เป็นต้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การอาสาเป็นวิทยากรในการอบรมให้ความรู้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) *ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน* ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่เด็กในการทำ การบ้าน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การให้คำแนะนำแก่เด็กในการทำ การบ้าน

5) *ด้านการตัดสินใจ* ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น กิจกรรมพัฒนาศูนย์ฯ เป็นต้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6) *ด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน* ในภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ชุมชนของท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดขึ้นเสมอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในจัดทำ หลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7) *ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม* ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การคอยกระตุ้นและสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่เด็กพบเห็นเสมอ และข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเข้าร่วมปรับปรุงภูมิทัศน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.5.2 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ ของเด็ก พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กมีความสำคัญมาก เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้ที่ใกล้ชิดเด็กจะรู้ถึงปัญหาและพฤติกรรมของเด็กสามารถดูแล และ

ตรวจสอบพัฒนา การเรียนรู้ของเด็กได้เป็นอย่างดี ซึ่งหากผู้ปกครองและครูร่วมมือกันในการ พัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก จะทำให้เด็กเกิดการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งการพัฒนาการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กควรมีแนวทาง ดังนี้

1) *แนวทางการพัฒนาด้านการอบรมเลี้ยงดู* ศูนย์พัฒนาเด็กควรจัดให้มีการ อบรมให้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในแนวทางใหม่ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองนำไปพัฒนาการ อบรมเลี้ยงดูเด็กให้มากขึ้น รวมทั้งควรมีการให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองเป็นรายกรณี หรือจัดอบรมให้ ความรู้ผู้ปกครองเป็นรายด้าน และผู้ปกครองเองควรมีการศึกษาหาความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการ อบรมเลี้ยงดูลูกโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต

2) *แนวทางการพัฒนาด้านการติดต่อสื่อสาร* ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความสะดวก และรวดเร็ว เช่น Line Facebook โทรศัพท์ และการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายเพื่อเพิ่มช่องทาง การรับรู้ข่าวสารให้กับผู้ปกครอง

3) *แนวทางการพัฒนาด้านการอาสาสมัคร* ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การ ทำขนมไทย การทำของเล่นจากวัสดุธรรมชาติ ฯลฯ โดยกิจกรรมต่างๆ ที่จัดควรมีการประชุมเพื่อให้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม รวมถึงการวางแผนการดำเนินการที่ชัดเจน

4) *แนวทางการพัฒนาด้านการเรียนรู้ที่บ้าน* ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริม ให้เด็กนำใบงานกลับไปทำที่บ้าน เช่น วาดภาพ ระบายสี กิจกรรมการปั้น ตัด ปะ หรือตัวต่อเพื่อสร้าง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการทำงานร่วมกันของผู้ปกครองกับเด็ก เพื่อให้ผู้ปกครองสนับสนุนการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เช่น สมุด ดินสอ สี ฯลฯ และให้ผู้ปกครองได้เห็นพัฒนาการของเด็ก

5) *แนวทางการพัฒนาด้านการตัดสินใจ* ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีการ ประชุมผู้ปกครองก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของ กิจกรรมและมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น การปฐมนิเทศ ฯลฯ และควรเพิ่มสัดส่วนของ ผู้ปกครองในคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายผู้ปกครองผ่านตัวแทน ผู้ปกครองที่เป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้ มากยิ่งขึ้น

6) *แนวทางการพัฒนาด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน* ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เห็นความสำคัญใน การส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่เหมาะสมตามวัย โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์ฯ เช่น การ จัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดสวน การจัดสนามเครื่องเล่นภายในศูนย์พัฒนา

เด็กเล็ก ฯลฯ รวมถึงชุมชนที่อยู่ใกล้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรช่วยเหลือ สอดส่องดูแลและรักษา ทรัพยากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7) *แนวทางการพัฒนาด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และ สร้างประสบการณ์เพิ่มเติม* ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กและผู้ปกครองได้มีกิจกรรม ทำร่วมกันที่บ้าน ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองมองเห็นความสำคัญของการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และจัด สภาพแวดล้อมที่บ้าน และควรให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อม ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพราะมีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เช่น การปลูกผักสวนครัว โดยให้เด็ก เข้ามามีส่วนร่วมในการปลูก การรดน้ำ และการเก็บเกี่ยวผลผลิตจะสามารถทำให้เด็กสร้าง ประสบการณ์เพิ่มได้

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ สามารถ อภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรม เลี้ยงดู ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ ด้านการให้ ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน และด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้าง ประสบการณ์เพิ่มเติม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้ปกครองอาจยังไม่เห็น ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กเท่าที่ควร ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร และรับจ้างทั่วไป และมีรายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ย 5,001 – 15,000 บาท ซึ่งอาจจะต้องมีภาระรับผิดชอบในการทำงานจนอาจมีเวลาในการดูแลบุตรหลานได้ไม่ดี เท่าที่ควร ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กให้มากขึ้น เนื่องจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ดังที่ Hornby (2011) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อ ความสำเร็จของเด็ก ๆ ในโรงเรียน สอดคล้องกับ Henderson & Berla (1994) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองมีความสำคัญมาก ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนจะสูงขึ้นเมื่อครบครัว โรงเรียน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ผู้เรียน และช่วยให้โรงเรียนพัฒนาขึ้นอีกด้วย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผล ดังนี้

2.1 ด้านการอบรมเลี้ยงดู แม้ว่า ผลการศึกษาสภาพการณ์มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง แต่ผลการวิจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้างทั่วไป เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจในแต่ละวัน จะให้การดูแลเอาใจใส่ต่อการเลี้ยงดูเด็กที่บ้าน เช่น การดูแลสุขภาพ จัดหาอาหาร เป็นต้น เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555) กล่าวว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องดูแลเอาใจใส่เด็กในเรื่องความเป็นอยู่ สุขภาพ อนามัย ฯลฯ เพื่อให้เด็กได้เติบโตและมีพัฒนาการรอบด้านตามวัย สอดคล้องกับ เพ็ญศรี ไชยสลิ (2559) กล่าวว่า ภาระหน้าที่พื้นฐานของผู้ปกครองคือการฝึกและส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเอง และมีส่วนร่วมช่วยรับผิดชอบงานบ้านเล็กๆ น้อยๆ ได้ตามวัย และสอดคล้องกับ Pate & Andrews (2006) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นกิจกรรมที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อช่วยให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้าใจพัฒนาการของเด็กสามารถพัฒนาทักษะการเลี้ยงดูที่เหมาะสมที่บ้านเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้กับเด็ก รวมทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูว่า ศูนย์พัฒนาเด็กควรจัดให้มีการอบรมให้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในแนวทางใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองนำไปพัฒนาการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มากขึ้น รวมทั้งควรมีการให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง เป็นรายกรณี หรือจัดอบรมให้ความรู้ผู้ปกครองเป็นรายด้าน และผู้ปกครองเองควรมีการศึกษาหาความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการอบรมเลี้ยงดูลูกโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) กล่าวว่า โรงเรียนควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมให้ผู้ปกครองศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มเติมจากเอกสารสิ่งพิมพ์ทุกประเภท และจากสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และอื่น ๆ

ในขณะเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ การฝึกเด็กให้สามารถแต่งตัวได้ด้วยตนเองเสมอ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองอาจไม่ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมหน้าที่และความรับผิดชอบของเด็กในการดูแลตนเอง ซึ่งผู้ปกครองควรฝึกให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเอง ดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555) ที่ได้กล่าวมาแล้วว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องดูแลเอาใจใส่เด็กในเรื่องความเป็นอยู่ สุขภาพ อนามัย ฯลฯ เพื่อให้เด็กได้เติบโตและมีพัฒนาการรอบด้านตามวัย

2.2 ด้านการติดต่อสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคอยแจ้งข่าวสารแก่ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการติดต่อสื่อสารระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับบ้านทำให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน และนำมาซึ่งการพัฒนาความร่วมมือ สอดคล้องกับ นงนุช โสภี (2554) กล่าวว่า การที่โรงเรียนกับผู้ปกครองแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียน พร้อมทั้งสามารถศึกษาหาแนวทางในการพัฒนานักเรียนร่วมกัน สอดคล้องกับ ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559) ที่กล่าวว่า การสื่อสารจากบ้านสู่โรงเรียนและโรงเรียนสู่บ้านทำให้เกิด

ความร่วมมือกันในการพัฒนาเด็ก และสอดคล้องกับ Bridgemohan (2001) ที่กล่าวว่า การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างโรงเรียนสู่บ้านและบ้านสู่โรงเรียนสามารถทราบความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันในเรื่องการติดต่อสื่อสารว่า ควรเพิ่มประสิทธิภาพการติดต่อสื่อสาร โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว เช่น Line Facebook โทรศัพท์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Epstein (1995) ที่กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับบ้าน และบ้านกับโรงเรียนเป็นการสื่อสารสองทางที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการแจ้งข่าวสารของโรงเรียนและความคืบหน้าของเด็กๆ

ในขณะเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ การแจ้งข้อมูลแก่ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถึงสาเหตุที่เด็กไม่ไปเรียน อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองมองว่า ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องแจ้งสาเหตุการไม่ไปเรียนแก่ครู เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเพียงสถานศึกษาฝากเลี้ยง ซึ่งผู้ปกครองควรเห็นความสำคัญของการแจ้งข่าวสารแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เหมือนดังที่ ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559) ได้กล่าวว่า การสื่อสารจากบ้านสู่โรงเรียนทำให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาเด็ก

2.3 ด้านการอาสาสมัคร ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับน้อย อาจเกิดจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้กำหนดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าช่วยเหลือกิจกรรม ประกอบกับผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้างทั่วไป จึงทำให้ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวรรณ สารกิจปรีชา (2554) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลก๊กไก่อ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนด้านอาสาสมัครมีการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยอนุศิษฐ์ ศุขโรจน์ และคณะ (2561) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาประถมศึกษาเอกชน ที่กล่าวไว้ว่า ควรแสวงหาผู้ปกครองที่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เฉพาะทางให้มีโอกาสได้แบ่งปันความรู้แก่นักเรียนและโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านอาสาสมัครให้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศรี ไชยสลิ (2559) ศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่กล่าวว่า ควรจัดให้มีเครือข่ายเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง นักเรียน ครู และโรงเรียน เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรม Walk rally รวมทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันในเรื่องอาสาสมัครว่า ควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การทำขนมไทย การทำของเล่นจากวัสดุธรรมชาติ ฯลฯ โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ควรกำหนดให้มีการประชุมเพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมด้วย รวมถึงการ

วางแผนการดำเนินการที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ Oates (2017) ที่ว่าไว้ การอาสาสมัครคือการที่ผู้ปกครองเข้ามาให้ความช่วยเหลืองานครูที่โรงเรียน และช่วยรับผิดชอบกิจกรรมที่จัดในห้องเรียน

ในขณะเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ การอาสาเป็นวิทยากรในการอบรมให้ความรู้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้างทั่วไป จึงทำให้คิดว่าไม่มีความรู้ความสามารถในการให้ความรู้ ซึ่งความเป็นจริงผู้ปกครองบางคนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง ซึ่งสามารถถ่ายทอดตามความถนัดได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอนุศิษฐ์ ศุขโรจน์ และคณะ (2561) ที่ว่า ควรแสวงหาผู้ปกครองที่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เฉพาะทางให้มีโอกาสได้แบ่งปันความรู้แก่นักเรียนและโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านอาสาสมัครให้มากขึ้น

2.4 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน จากผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อาจสืบเนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เน้นให้การบ้านแก่เด็ก เพราะยังไม่มีการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการมีการบ้านของเด็กจะทำให้ผู้ปกครองกับเด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สอดคล้องกับปาริชาติ สิงห์รัตน์ (2557) ที่กล่าวว่า การทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้านทำให้เกิดความต่อเนื่องในการฝึกทักษะและการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Pate & Andrews (2006) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่บ้านเป็นกิจกรรมที่พ่อแม่ทำร่วมกันกับนักเรียนที่บ้าน และสอดคล้องกับ Jeynes (2007) ที่กล่าวว่า การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมดูแลและตรวจสอบการทำการบ้านของบุตรหลาน รวมถึงจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันในเรื่องการเรียนรู้ที่บ้านว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมให้เด็กนำใบงานกลับไปทำที่บ้าน เช่น วาดภาพ ระบายสี กิจกรรมการปั้น ตัด ปะ หรือตัวต่อเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างการทำงานร่วมกันของผู้ปกครองกับเด็ก เพื่อให้ผู้ปกครองสนับสนุนการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เช่น สมุด ดินสอ สี ฯลฯ และให้ผู้ปกครองได้เห็นพัฒนาการของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับวิวรรณสารกิจปรีชา (2554) ที่กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่เด็กได้เรียนรู้จากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งรวมถึงการทำการบ้านที่บ้าน โดยผู้ปกครองและเด็กมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

ในขณะเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ การให้คำแนะนำแก่เด็กในการทำการบ้าน ซึ่งอาจเกิดจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้ให้การบ้านเด็ก จึงทำให้ไม่มีการแนะนำการทำการบ้านแก่เด็กที่บ้าน ซึ่งการทำการบ้านของเด็กจะทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองและจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับปาริชาติ สิงห์รัตน์ (2557) ที่กล่าวว่า การที่ผู้ปกครองช่วยเหลือเด็กในการทำการบ้าน รวมถึงการทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่บ้านเป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้ของเด็กที่โรงเรียน และทำให้เกิดการฝึกทักษะและการเรียนรู้

2.5 ด้านการตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคัดเลือกตัวแทนผู้ปกครองเด็กเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือกิจกรรมน้อย ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมใน

การแสดงความคิดเห็นในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือกิจกรรมอื่นๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากขึ้น เพราะผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ สอดคล้องกับปาริชาติสิงห์รัตน์ (2557) ที่กล่าวว่า ควรส่งเสริมให้มีผู้ปกครองเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะและบริหารสถานศึกษาโดยผ่านกลุ่มต่าง ๆ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ที่กล่าวว่า ควรสนับสนุนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะในเรื่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน และสอดคล้องกับ Bridgemohan (2001) ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองควรเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียน มีส่วนร่วมในการแบ่งปันมุมมอง และกำหนดเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาของเด็ก รวมทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันในเรื่องการตัดสินใจว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมทุกครั้ง เช่น การปฐมนิเทศ ฯลฯ และควรเพิ่มสัดส่วนของผู้ปกครองในคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายผู้ปกครองผ่านตัวแทนผู้ปกครองที่เป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ที่ได้กล่าวว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองควรรวมตัวกันเป็นเครือข่ายและประสานความร่วมมือจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จะช่วยสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ในขณะเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้คำนึงถึงสัดส่วนการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และข้อจำกัดในการกำหนดจำนวนของคณะกรรมการที่เหมาะสมซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการคัดเลือกตัวแทนผู้ปกครองให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารให้มากยิ่งขึ้น หรือร่วมตัวกันสร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อแสดงความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับปาริชาติสิงห์รัตน์ (2557) ที่กล่าวว่า ควรส่งเสริมให้มีองค์กรผู้ปกครองเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะและบริหารสถานศึกษาโดยผ่านกลุ่ม

2.6 ด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับน้อย อาจสืบเนื่องจากชุมชนมองว่า การจัดการศึกษาเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัดที่จะส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาไม่ใช่หน้าที่ของชุมชน ซึ่งความเป็นจริงชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็ก ชุมชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถให้ความรู้แก่เด็ก และสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้น่าอยู่ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ที่กล่าวว่า ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับการเรียนการสอนในโรงเรียน สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งมีส่วนร่วมในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สอดคล้องกับ Epstein (1995) ที่กล่าวว่า การที่ชุมชนให้การสนับสนุนทรัพยากร การให้บริการแหล่งเรียนรู้แก่

โรงเรียน และการให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่างๆ รวมไปถึงครอบครัวของนักเรียนเพื่อช่วยเหลือการจัดการศึกษาของโรงเรียน รวมทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันในเรื่องการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกให้ผู้ปกครองและชุมชนได้เห็นความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่เหมาะสมตามวัย โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การจัดสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดสวน การจัดสนามเครื่องเล่นภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ฯลฯ รวมถึงชุมชนที่อยู่ใกล้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรช่วยเหลือ สอดส่องดูแลและรักษาทรัพยากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ที่กล่าวว่า ชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา ประชาสัมพันธ์สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา และตรวจสอบการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมให้รวมถึงการเฝ้าระวัง ดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วย

ในขณะเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ ชุมชนมีส่วนร่วมในจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากชุมชนขาดผู้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนอาจจัดให้มีการบริการด้านอื่นๆ เช่น การเป็นแหล่งเรียนรู้ การช่วยสนับสนุนทรัพยากร เป็นต้น สอดคล้องกับ Epstein (1995) ที่ได้กล่าวว่า ชุมชนควรให้การสนับสนุนทรัพยากร ให้บริการแหล่งเรียนรู้แก่โรงเรียน และให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ รวมไปถึงครอบครัวของนักเรียนเพื่อช่วยเหลือการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2.7 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม
จากผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง อาจสืบเนื่องมาจากผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้างทั่วไป จึงไม่ให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้าน และไม่สนับสนุนให้เด็กช่วยเหลือกิจกรรมที่บ้านเพราะคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงานให้มากขึ้น ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านและการที่ผู้ปกครองให้เด็กมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่บ้านจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับสุนีย์ ยิ้มโย (2559) ที่ได้กล่าวว่า การที่ผู้ปกครองจัดสภาพแวดล้อมหรือสถานที่ให้เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้สามารถกระตุ้นและส่งเสริมให้บุตรหลานเกิดกระบวนการคิดและแสวงหาความรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ สอดคล้องกับ Walberg & Paik (2000) ที่กล่าวว่า การที่ผู้ปกครองปรับสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะสมมีผลอย่างมากต่อการเรียนรู้และเสริมสร้างประสบการณ์ของเด็กในช่วงหกปีแรกของชีวิต และสอดคล้องกับ Hunt et.al (2011) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมที่ผู้ปกครองจัดขึ้นที่บ้านสามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ หรือการให้เด็กช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ สามารถเสริมสร้างประสบการณ์ร่วมกันระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง รวมทั้งจากการ

สัมภาษณ์ผู้บริหารที่ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติมว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองกับเด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันที่บ้าน เพื่อให้ผู้ปกครองมองเห็นความสำคัญของการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่บ้าน และควรให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในการให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่บ้าน เช่น ปลูกผัก เพื่อให้เด็กได้สร้างประสบการณ์เพิ่ม ซึ่งสอดคล้องกับเอกอนงค์ ศรีสำอางค์ และคณะ (25535) ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองควรส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กรู้จักคิดแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ซึ่งผู้ปกครองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมสร้างประสบการณ์แก่เด็กได้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน และสอดคล้องกับ Heckman (2012) ที่กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กอย่างเหมาะสมจะส่งผลด้านบวกต่อทักษะทางปัญญา ทักษะทางพฤติกรรม ผลการเรียนรู้ ผลการทำงาน และพฤติกรรมอื่นๆ ของเด็ก

ในขณะเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ การเข้าร่วมปรับปรุงภูมิทัศน์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร และรับจ้างทั่วไป จึงทำให้ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่โรงเรียนและที่บ้านมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก และสามารถสร้างประสบการณ์เพิ่มแก่เด็กได้ สอดคล้องกับศิธรินทร์ ต้นประเสริฐ (2553) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน และผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่ให้ความรู้ด้านต่างๆ รวมถึงการจัดหาสถานที่ๆ ผู้เรียนสนใจเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์เพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียน

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลสรุปและการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการส่งเสริมหน้าที่และความรับผิดชอบของเด็กในการดูแลตนเอง โดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างสุขลักษณะนิสัยของเด็ก กิจกรรมหนูน้อยแต่งตัวได้ เป็นต้น

3.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสาร

3.1.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรกำหนดกิจกรรมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัคร เช่น กิจกรรมเล่านิทาน กิจกรรมชวนน้องร้องเพลง เป็นต้น

3.1.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารให้มากขึ้น และจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง

3.1.5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมให้เด็กได้มีกิจกรรมทำร่วมกับผู้ปกครองที่บ้าน เช่น การระบายสีภาพ การปะติด เป็นต้น

3.1.6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรกำหนดกิจกรรมเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม หรือ การให้บริการด้านอื่น ๆ เช่น แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

3.1.7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองจัดสภาพแวดล้อมที่บ้าน โดยการจัดซื้อหนังสือ หรืออุปกรณ์การเรียนให้กับเด็ก และสนับสนุนให้ผู้ปกครองกำหนดกิจกรรมที่ทำร่วมกัน อาจเป็นกิจกรรมทำความสะอาด เก็บของเข้าที่ หรือปลูกผักสวนครัว เป็นต้น

3.1.8 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง ในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

3.1.9 หน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้มีศักยภาพ ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลานของตน

3.1.10 หน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุนผู้ปกครองได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ โดยการจัดอบรมเพื่อให้ผู้ปกครองสามารถถ่ายทอดความรู้แก่เด็ก

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรจัดให้มีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก โดยกำหนดให้มีการสนทนากลุ่มสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง และการสัมภาษณ์ผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้เด็กโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาปรับใช้ได้จริง

3.2.2 ควรจัดให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข ปัญหาในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำมาบูรณาการกับแนว การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนา การเรียนรู้ของเด็ก

3.2.4 ควรจัดให้มีการศึกษาวิจัยสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนา การเรียนรู้ของเด็กในกลุ่มประชากรที่กว้างขึ้น โดยอาจกำหนดกลุ่มประชากรในระดับอำเภอหรือจังหวัด

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ศูนย์วิจัยวรรณกรรมราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กรมอนามัย. (2556). *คู่มือมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก*. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นสี่ปี พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย
- กรองกาญจน์ เชิญชัยชिरากุล. (2551). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. (2560). *รายงานสรุปผลการจัดการเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ ประจำปีการศึกษา 2560*. บึงกาฬ, องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์
- กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. (2561). *แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น 4 ปี พ.ศ. 2561-2564*. บึงกาฬ, องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา (เอกสารอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- เกศรินทร์ ทารี. (2556). *อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูต่อความหวังในบทบาทของบิดาของนิสิตชาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- งานวิเคราะห์นโยบายและแผน. (2561). *แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี พ.ศ. 2561-2564*. บึงกาฬ, องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์
- จีระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2551). *แนวทางการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori) รวมนวัตกรรมทฤษฎีการศึกษาปฐมวัยสู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สาราเด็กชนมธิดา ยาแก้ว, นิศารัตน์ อิศระมโนรส, อัญชิษฐา ปิยะจิตติ, วรวิ ศิริปริชยากร และจิราภรณ์.
- ยกอินทร์. (2560). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตพื้นที่ภาคตะวันออก*. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, กรุงเทพฯ:
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2560). *พัฒนาการเด็ก*. สืบค้นจาก <http://www.happyhomeclinic.com/sp02-development.htm>.

- ทิพย์วรรณ สังข์ทอง. (2558). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 44 (บ้านนนทรี) อำเภอป่าไร่ จังหวัดตราด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์. (2555). การบริหารราชการไทย. เชียงใหม่: สำนักวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีรภัทร์ เจริญดี. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ธีรศักดิ์ อุปไมยอิชัย. (2557). พื้นฐานการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2559). องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้นจาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=>
- นงนุช โสภี. (2554). ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนชุมชนบ้านหนองแวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นริสา รอดบำรุง. (2558). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนในเครือข่ายแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นวิยา วาจาสัตย์. (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ปาริชาติ สิงห์รัตน์. (2557). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนวัดเขาไผ่ (เขี้ยววิทยาคุณ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พระราชบัญญัติเทศบาล. (2496). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 70 ตอนที่ 14
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน. (2534). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 156 พ.1.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล. (2537). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 111 ตอนที่ 53 ก.

- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด.(2540). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 114 ตอนที่ 62 ก.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (19 สิงหาคม 2542). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก.1
- พัชรี สวนแก้ว. (2536). *การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์ดวงกลม.
- พัชรี ผลโยธิน. (2560). บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา
ประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาเด็กปฐมวัย*. (หน่วยที่ 2 น. 1-45). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2555). *ความร่วมมือบ้านและโรงเรียน: ผู้ปกครองกับการส่งเสริมพัฒนาการของลูก*,
สืบค้นจาก https://kukai.ac.th/Thai/knowledge_Home-and-school-cooperation. Php.
- พิทยาภรณ์ สิงหทานตพงศ์ และณัฐรดา มณีรัตน์. (2555). *ทฤษฎีพัฒนาการเด็กปฐมวัย (สไลด์
PowerPoint Presentation) ออนไลน์*. สืบค้นจาก <https://kanokwan1991.files.wordpress.com/2012/09/1-e0b89ee0b8b1e0b892e0b899e0b8b2e0b881e0b8b2e0b8a3e0b897e0b8b2e0b887e0b894e0b899e0b895e0b8a3e0b8b5.pdf>
- เพ็ญศรี ไชยสลิ. (2559). *การมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการเรียนรู้
ระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิตอุดมศึกษา สังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.*
- ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์. (2553). *กิจกรรมอาสาสมัคร: การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อการจัดการ
ศึกษาปฐมวัย*. สืบค้นจาก https://daratim54.blogspot.com/2010/01/blog-post_05.html?m=0
- มูฮัมหมัดนาซีรีน โต๊ะลู. (2558). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิโรฒ, สงขลา.*
- ยุวรัตน์ จงใจรักษ์. (2547). *การศึกษาการมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนในการจัด
การศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.*
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2540). *การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.*
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2551). *รวมนวัตกรรมทฤษฎีการศึกษาปฐมวัยสู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียน.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สาราเด็ก.*

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. 1.
- ลักษณะ ฤทธาคณี. (2547). *ทัศนคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, สงขลา.
- วรรณาท รักสกุลไทย. (2551). *ไฮสโคป (High Scope) กับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในรวมนวัตกรรม ทฤษฎีการศึกษาปฐมวัยสู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สาราเด็ก.
- วัฒนา ปุญญฤทธิ. (2553). *การศึกษาปฐมวัย: แนวคิด หลักการ สู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: มิวเซียม ครีเอชั่น.
- วิวรรณ สารกิจปรีชา. (2554). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร*. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วีระชาติ กิเลนทอง และ พิศมร กิเลนทอง. (2559). บทวิจารณ์หนังสือ: ก้าวแรกที่น่าเทียม Book Review: Giving Kids a Fair Chance. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 1(1), 120-125.
- วีระชาติ กิเลนทอง. (2560). *การพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อสังคมที่เสมอภาคและเศรษฐกิจที่ยั่งยืน*. สืบค้น จาก https://www.pier.or.th/wpcontent/uploads/2017/02/aBRIDGEd_2017_005.pdf.
- วินัส จีวะรัตน์. (2555). *การพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนอนุบาลพิจิตรระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร*. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 10(1), 136-147.
- ศรีพันธุ์ เปี้ยนเปี้ยนศิลป์, กรณิศ ทองสอาด, ชนม์ธิดา ยาแก้ว, นิศารัตน์ อิศระมโนรส, ชนิศรา ใจชัยภูมิ และนงเยาว์ นุชนารถ. (2561). *การศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Education)*. *เอกสารประกอบการเรียน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ศิธรินทร์ ต้นประเสริฐ. (2553). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนวัดท่าพระ สังกัดสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.
- สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ. (2561). *แนวทางการอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมพัฒนาการและการ เรียนรู้ของเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี*. กรุงเทพฯ. ซีจีทู.

- สมรัชนีกร อ่องเอิบ. (2560). *ประชุมประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็น (ร่าง) นโยบายและแผน ยุทธศาสตร์ด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2560-2564*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, จังหวัดเชียงใหม่.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2561). *สิ่งเล็กๆ ที่สร้างลูก*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายสื่อสารการตลาดเพื่อสังคม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550-2559*. กรุงเทพฯ: วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *บันทึกประสบการณ์การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการพัฒนาผู้เรียน กรณีมูลนิธิเครือข่ายครอบครัว*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้า ประถมศึกษาปีที่ 1) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี)*. ใน *การประชุมสร้างความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย* (น. 143-144). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *การประชุมสมัชชาการปฏิรูปการเรียนรู้ บทบาทและยุทธศาสตร์พ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และธิดา พิทักษ์สินสุข. (2550). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย: ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมิเลีย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- สุนีย์ ยิ้มโย. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.

- อภิสรรา สอนเสาวภาคย์, เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, สุดา ทัพสุวรรณ และสงวนพงศ์ ชวนชม. (2556). แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเสริมสร้างทักษะการบริหารจัดการตนเอง ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. 8(1), 107-116.
- อนุศิษฐ์ ศุขโรจน์, วิทยา จันทร์ศิลา, สำราญ มีแจ่ม และทำรงค์ลักษณ์ เอื้อนครินทร์. (2561). การ พัฒนารูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักเรียนในสถานศึกษาประถมศึกษาเอกชน. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 20(1), 222-231.
- อรุณี ทรดาล และกันตวรรณ มีสมสาร. (2561). วิชาชีพการพัฒนาเด็กปฐมวัย. ใน *เอกสารการสอน ชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการพัฒนาเด็กปฐมวัย*. (หน่วยที่ 1, น. 1- 47). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เอกอนงค์ ศรีสำอาง, กุลธิดา ภูมั่ง และเมธินี น้อยสุด. (2553). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตลออ อุทิศ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพฯ.
- Bridgemohan, R. R. (2001). *Parent involvement in early childhood development in Kwazulu Natal*. DEd thesis. University of South Africa: Pretoria.
- Board, J. (2016). *School Family and Community Connections - Components of a Comprehensive Program of Partnerships*, How Partnerships Link to Other Aspects of Successful Schools. Retrieved from: <http://education.stateuniversity.com/pages/1981/Family-School-Community-Connections.html>.
- Epstein, J. L. (1995). School family community partnerships: Caring for the children we share. *Phi Delta Kappan*, 77(9), 701–712.
- Epstein, J. L., & Sheldon, S. B. (2002). Present and accounted for: Improving student Attendance through family and community involvement. *The Journal of Educational Research*, 95(5), 308–318.
- Epstein, J. L., & Van Voorhis, F. L. (2010). School counselors' roles in developing partnerships with families and communities for student success. *Professional School Counseling*, 14(1), 1–14.

- Đurišić, M., Bunijevac, M. (2017). Parental Involvement as a Important Factor for Successful Education. *Center for Educational Policy Studies Journal*. 7(3), 137-153.
- Ihmeideh, F., AlFlasi, M., Al-Maadadi, F., Coughlin, C., & Al-Thani, T. (2018). Perspectives of family–school relationships in Qatar based on Epstein’s model of six types of parent involvement, Early Year, DOI: 10.1080/09575146.2018.1438374.
- Goodall, J., & Vorhaus, J. (2011). *Review of best practice in parental engagement*. UK: Department for Education (DFE).
- Georgiou, S. N. (1996). Parental Involvement: Definition and Outcomes. *Social Psychology of Education*. 1(3), 189-209. Retrieved from: <https://doi.org/10.1007/BF02339890>
- Grolnick, W.S., Raftery-Helmer, J.N., Marbell, K., Flamm, E., Cardemil, E.V., & Sanchez, M. (2014). Parental provision of structure: Implementation, correlates and outcomes in three domains. *Merrill-Palmer Quarterly*, 60, 354-385.
- Heckman, J. J. (2012). *Invest in early childhood development: Reduce deficits, strengthen the economy*. Retrieved from: https://heckmanequation.org/www/assets/2013/07/F_HeckmanDeficitPieceCUSTOM-Generic_052714-3-1.pdf.
- Henderson, A., & Berla, N. (1994). *A New Generation of Evidence: The Family is Critical to Student Achievement*, National Committee for Citizens in Education. Washington, DC.
- Hohmann, M., Weikart, D.P. (1995). *Educating young children: Active learning practices for preschool and child care programs*. High/Scope Press.
- Hoover-Dempsey, K. V., Sandler, H. M., Walker, JM. T., Wilkins, A. s., & Dallaire, J. R. (1995). Parental Involvement: Model Revision through Scale Development. *The Elementary School Journal*, 106(2), 85-104.
- Hunt, D. S., Klett-Davies, M., Page, A., & Apps, J. (2011). *Provider influence on the early home learning environment*, 77. Retrieved from: http://dera.ioe.ac.uk/3998/1/3998_DFE-RR142.pdf

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 608.
- Kid Sense. (2018). *What is child development*. Retrieved from: <https://childdevelopment.com.au/areas-of-concern/what-is-child-development/>
- Levin, E. (2011). Child development. In S. Goldstein & J. A. Naglieri (Eds.), *Encyclopedia of child behavior and development*. Boston, MA: Springer US. doi:10.1007/978-0-387-79061-9_523.
- Oates, T. (2017). *Building Effective Parental Involvement In Middle Schools: The Parents' Perceptions*. Ed.D. Dissertations. Concordia University-Portland.
- Pate, P. E., & Andrews, P. G. (2006). *Research summary: Parent involvement*. Retrieved from <http://www.amle.org/TabId/270/ArtMID/888/ArticleID/328/Research-Summary-Parent-Involvement.aspx>.
- Sellers, S. H. (2017). *Improving Hispanic Parental Involvement in a Rural Elementary School (Doctoral Dissertation, East Carolina University)*. Retrieved from the Scholarship. (<http://hdl.handle.net/10342/6201>).
- United Nations Children's Fund. (2018). *Early childhood development*. Retrieved from <https://www.unicef.org/thailand/what-we-do/early-childhood-development>.
- Walberg, H. J., Paik, S. J. (2000). *Effective Educational Practices Educational Practices Series 3*. Switzerland: International Bureau of Education.
- Wulandary, D., & Herlisa, H. (2017). *Parent Involvement in Schooling Processes: a case Study in an Aceh School*. University of Tampere Finland.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยและรอบด้านอย่างสมดุลมากขึ้น โดยขอความกรุณาท่านใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าช่อง ที่ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 : สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม : โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความ ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี อายุ 21 ปี – 40 ปี
 อายุ 41 – 50 ปี มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา มัธยมศึกษา/ปวช.
 อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. อาชีพ

รับจ้างทั่วไป ธุรกิจส่วนตัว
 เกษตรกร ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 อื่นๆ (ระบุ)

5. รายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ย

- ต่ำกว่า 5,000 บาท
 5,001 – 15,000 บาท
 15,001 – 30,000 บาท
 มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 : สภาพการณ์มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

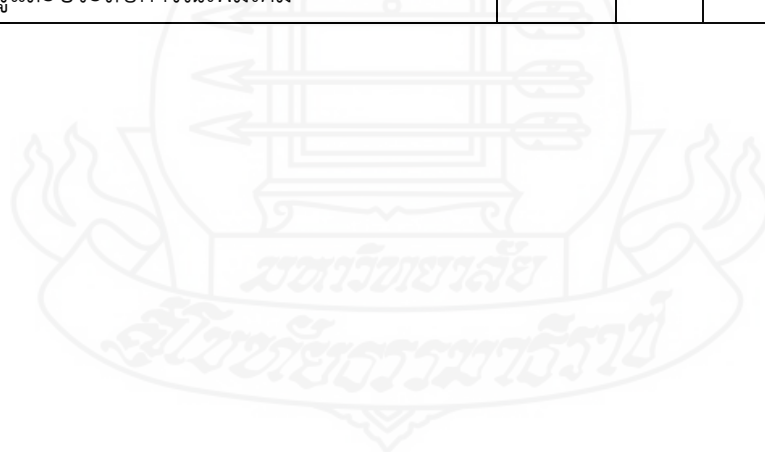
คำชี้แจงสำหรับผู้ตอบ : แบบสอบถามนี้ต้องการสอบถามความคิดเห็นของท่านที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ใน 7 ด้าน โปรดอ่านและพิจารณาตอบคำถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. การอบรมเลี้ยงดู						
	1.1 ท่านดูแลความเป็นอยู่ของเด็กและดูแลความปลอดภัยให้แก่เด็กอยู่เสมอ					
	1.2 ท่านส่งเสริมและดูแลให้เด็กดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ					
	1.3 ท่านจัดเตรียมอาหารที่สะอาดถูกหลักอนามัย มีประโยชน์ต่อร่างกายและสุขภาพของเด็กอยู่เสมอ					
	1.4 ท่านมีปฏิสัมพันธ์หรือพูดคุยกับเด็กอยู่เสมอ					
	1.5 ท่านฝึกเด็กให้สามารถแต่งตัวได้ด้วยตนเองเสมอ					
	1.6 ท่านฝึกเด็กให้สามารถรับประทานอาหารได้ด้วยตนเองเสมอ					
	1.7 ท่านฝึกเด็กให้รู้จักช่วยตนเองในการเข้าห้องน้ำเสมอ					

ข้อ	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
	1.8 ท่านฝึกและส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมในสังคมให้เด็ก					
2. การติดต่อสื่อสาร						
	2.1 ท่านได้รับการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ					
	2.2 ท่านได้รับการแจ้งผลพัฒนาการของเด็กจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ					
	2.3 ท่านแจ้งข้อมูลส่วนตัวของเด็กแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
	2.4 ท่านแจ้งข้อมูลแก่ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถึงสาเหตุที่เด็กไม่ไปเรียน					
	2.5 ท่านบอกลักษณะนิสัยของเด็กแก่ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้ครูเข้าใจตัวเด็ก					
3. การอาสาสมัคร						
	3.1 ท่านอาสาเข้าช่วยเหลือกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การเล่นิทาน การพาเด็กไปทัศนศึกษา เป็นต้น					
	3.2 ท่านอาสาเป็นวิทยากรในการอบรมให้ความรู้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
	3.3 ท่านอาสาให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การบริจาคทรัพย์ การอาสาช่วยด้านกำลังร่างกาย เป็นต้น					
4. การเรียนรู้ที่บ้าน						
	4.1 ท่านให้คำแนะนำแก่เด็กในการทำการบ้าน					
	4.2 ท่านให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่เด็กในการทำการบ้าน					
	4.3 ท่านจัดหาวัสดุสำหรับทำชิ้นงานของเด็กๆ					

ข้อ	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
	ตามที่ได้รับมอบหมายจากครูเสมอ					
	4.4 ท่านให้คำแนะนำ หรือวิธีการสร้างชิ้นงาน และคอยพูดให้กำลังใจเด็กเสมอ					
5. การตัดสินใจ						
	5.1 ท่านเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
	5.2 ท่านเข้าร่วมเครือข่ายผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
	5.3 ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น กิจกรรมพัฒนาศูนย์ เป็นต้น					
6. การให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน						
	6.1 ชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในจัดทำหลักสูตร ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
	6.2 ชุมชนของท่านให้การสนับสนุนทรัพยากรเพื่อ พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
	6.3 ชุมชนของท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กจัดขึ้นเสมอ					
	6.4 ชุมชนของท่านให้บริการแหล่งเรียนรู้แก่ ผู้ปกครองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
	6.5 ชุมชนของท่านสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุ้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
7. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม						
	7.1 ท่านเข้าร่วมปรับปรุงภูมิทัศน์ของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก					
	7.2 ท่านจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้					

ข้อ	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
	ของเด็กที่บ้านเสมอ เช่น สี ดินสอ ยางลบ เป็นต้น					
	7.3 ท่านจัดหา/จัดเตรียมสภาพแวดล้อมรอบบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เช่น จัดสนามรอบบ้านที่ปลอดภัย จัดสวนต้นไม้ เป็นต้น					
	7.4 ท่านจัดหา/จัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในบ้านที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น จัดมุม/ชั้นหนังสือ จัดหาของเล่นเสริมพัฒนาการ เป็นต้น					
	7.5 ท่านอ่านหนังสือหรือนิทานให้เด็กฟังที่บ้านอยู่เสมอ					
	7.6 ท่านคอยกระตุ้นและสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ที่ได้กพบเห็นเสมอ					
	7.7 ท่านพาเด็กไปทัศนศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และประสบการณ์เพิ่มเติม					

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนประกอบในการหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
หน่วยงาน.....
วันที่ให้สัมภาษณ์.....
ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ประเด็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้
ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

1. ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก

ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก
หรือไม่ อย่างไร

2. แนวทางพัฒนาด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ท่านมีแนวทางที่จะพัฒนาการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่ผู้ปกครองอย่างไร

3. แนวทางพัฒนาด้านการติดต่อสื่อสาร

ท่านมีแนวทางที่จะพัฒนาในเรื่องการติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อย่างไร

4. แนวทางพัฒนาด้านการอาสาสมัคร

ท่านมีแนวทางที่จะพัฒนาในเรื่องการอาสาสมัครช่วยเหลืองานของผู้ปกครองกับทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร

5. แนวทางพัฒนาด้านการเรียนรู้ที่บ้าน

ท่านมีแนวทางที่จะพัฒนาการส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้านแก่ผู้ปกครองเด็กอย่างไร

6. แนวทางพัฒนาด้านการตัดสินใจ

ท่านมีแนวทางที่จะพัฒนาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในลักษณะใด

7. แนวทางพัฒนาการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ท่านมีแนวทางที่จะพัฒนาการส่งเสริมให้ชุมชนให้ความร่วมมือเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไรบ้าง

8. แนวทางพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม

ท่านมีแนวทางที่จะพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติมให้แก่ผู้ปกครองเด็กอย่างไร

ภาคผนวก ค

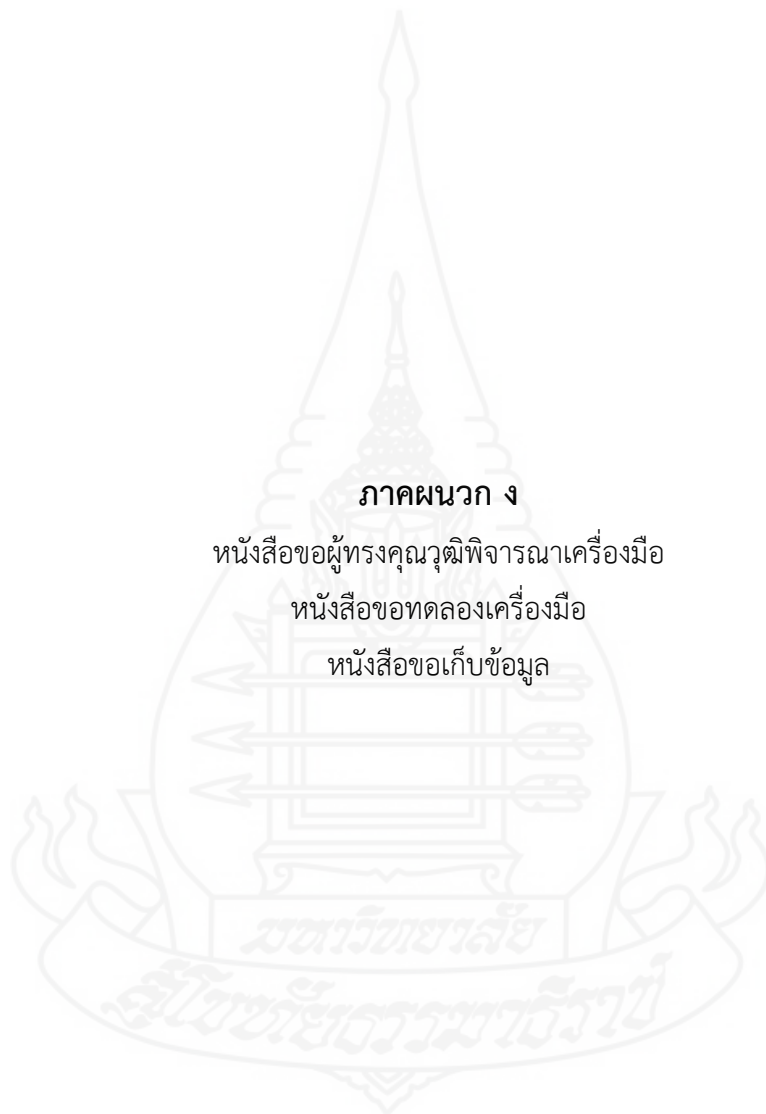
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชีรพล เฟ็งจันทร์ ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
(ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ)
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกศักดิ์ เสงส์โซะ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
(ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ)
3. นางศุภางค์จิต กัลยาแก้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
(ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ)

ภาคผนวก ง

หนังสือขอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ

หนังสือขอทดลองเครื่องมือ

หนังสือขอเก็บข้อมูล

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์
 เลขที่ ๘๖๐/๒๕๖๒
 วันที่ ๘ มี.ค. ๖๒
 เวลา ๐ 15.30

ที่ ศร 0522.16 (บ)/10๖

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
 จังหวัดนนทบุรี 11120

๒ มีนาคม 2562

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ
 เรียน นายองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์

ด้วย นางสาวจันทร์เพ็ญ ตู่ประสิทธิ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระโดยผู้ปกครองเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ทั้งนี้ จะมิให้เป็น การรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ไป รดบจ.จ.ม.ต. โฉมชมพู
 ร.น.โอ.ไม่แดง
 ผ. สุวิชัย รดบจ.จ.ม.ต.ป.น.
 4 กิ่งโพธิ์เกษมชลวาตไพรเมอ
 ๕/๒๒

ขอแสดงความนับถือ
 นายอัครวัฒน์ บุตรพระองค
 รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ) มี.ค. ๒๕๖๒
 ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา (นางสาวเสาวลักษณ์ บัณฑิต)
 โทร. 0-2504-8505
 โทรสาร. 0-2503-3566-7
 เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-1087926

(นายเนก เดชมณี)
 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
 (นักบริหารงานท้องถิ่น ระดับกลาง)

นางณัฐณี วิจิตร
 หัวหน้าสำนักปลัด

Ho ๕-๑ ๕๑
 นาย
 นายองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์

องค์การบริหารส่วนตำบลหนอง...	๖๖๖ / ๖๖๖๖
วันที่	๒๑ มี.ค. ๖๖
เวลา	๐๙.๓๐ น.

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/41๖

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

20 มีนาคม 2562

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์

ด้วย นางสาวจันทร์เพ็ญ ผู้ประสิทธิ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจาก ผู้ปกครองเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ระหว่างวันที่ 25 มีนาคม - 5 เมษายน 2562

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ไม่ขอรับ
- 13/03/62
ดร. สุวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ
ผู้อำนวยการ
ศูนย์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-1087926

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

นักบริหารงาน "องถัน ระดับต้น"

- ๒ เมย ๒๕๖๒

นายก อบจ.บึงกาฬ
นายก อบจ.บึงกาฬ
นายก อบจ.บึงกาฬ

ที่ ศธ ๐๕๒๒.๑๖ (ป)/๖๓

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อีรพล เพ็งจันทร์
สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวจันทร์เพ็ญ ผู้ประสิทธิ์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง
แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วน
ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและ
ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น
มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น
เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียด อื่น ๆ นักศึกษาจะนำ
เรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๖๑-๑๐๘๗๙๒๖

ภาคผนวก ข

ตารางการวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหา

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม ($\sum X$)	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
ด้านการอบรมเลี้ยงดู								
1	ท่านดูแลความเป็นอยู่ของเด็ก และดูแลความปลอดภัยให้แก่เด็ก อยู่เสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
2	ท่านส่งเสริมและดูแลให้เด็กดูแล รักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง อยู่เสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
3	ท่านจัดเตรียมอาหารที่สะอาดถูก หลักอนามัยมีประโยชน์ต่อ ร่างกายและสุขภาพของเด็กอยู่ เสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
4	ท่านมีปฏิสัมพันธ์หรือพูดคุยกับ เด็กอยู่เสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
5	ท่านฝึกเด็กให้สามารถแต่งตัวได้ ด้วยตนเองเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
6	ท่านฝึกเด็กให้สามารถ รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง เสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
7	ท่านฝึกเด็กให้รู้จักช่วยตนเองใน การเข้าห้องน้ำเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
8	ท่านฝึกและส่งเสริมทักษะการอยู่ ร่วมในสังคมให้เด็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (Σx)	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
ด้านการติดต่อสื่อสาร								
9	ท่านได้รับการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
10	ท่านได้รับการแจ้งผลพัฒนาการของเด็กจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
11	ท่านแจ้งข้อมูลส่วนตัวของเด็กแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
12	ท่านแจ้งข้อมูลแก่ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถึงสาเหตุที่เด็กไม่ไปเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
13	ท่านบอกลักษณะนิสัยของเด็กแก่ครูใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้ครูเข้าใจตัวเด็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
ด้านการอาสาสมัคร								
14	ท่านอาสาเข้าช่วยเหลือกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การเล่นนิทาน การพาเด็กไปทัศนศึกษา เป็นต้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
15	ท่านอาสาเป็นวิทยากรในการอบรมให้ความรู้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
16	ท่านอาสาให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การบริจาคทรัพย์สิน การอาสาช่วยด้านกำลังร่างกาย เป็นต้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (Σx)	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน								
17	ท่านให้คำแนะนำแก่เด็กในการ ทำการบ้าน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
18	ท่านให้ความช่วยเหลือและให้ กำลังใจแก่เด็กในการทำการบ้าน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
19	ท่านจัดหาวัสดุสำหรับทำชิ้นงาน ของเด็กๆ ตาม ที่ได้รับมอบหมาย จากครูเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
20	ท่านให้คำแนะนำ หรือวิธีการ สร้างชิ้นงานและคอยพูดให้ กำลังใจเด็กเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
ด้านการตัดสินใจ								
21	ท่านเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
22	ท่านเข้าร่วมเครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
23	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น กิจกรรมพัฒนาศูนย์ เป็นต้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
ด้านการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชนและโรงเรียน								
24	ชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในจัดทำ หลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
25	ชุมชนของท่านให้การสนับสนุน ทรัพยากรเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม ($\sum x$)	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
26	ชุมชนของท่านเข้าร่วมกิจกรรมที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดขึ้นเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
27	ชุมชนของท่านให้บริการแหล่ง เรียนรู้แก่ผู้ปกครองและศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
28	ชุมชนของท่านสนับสนุนภูมิ ปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์เพิ่มเติม								
29	ท่านเข้าร่วมปรับปรุงภูมิทัศน์ของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
30	ท่านจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ใน การเรียนรู้ของเด็กที่บ้านเสมอ เช่น สี ดินสอ ยางลบ เป็นต้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
31	ท่านจัดหา/จัดเตรียม สภาพแวดล้อมรอบบ้านให้เอื้อต่อ การเรียนรู้ของเด็ก เช่น จัดสนาม รอบบ้านที่ปลอดภัย จัดสวนต้นไม้ เป็นต้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
32	ท่านจัดหา/จัดเตรียม สภาพแวดล้อมภายในบ้านที่ ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น จัดมุม/ชั้น หนังสือ จัดหาของเล่นเสริม พัฒนาการ เป็นต้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
33	ท่านอ่านหนังสือหรือนิทานให้เด็ก ฟังที่บ้านอยู่เสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
34	ท่านคอยกระตุ้นและสอบถาม	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	($\sum x$)	IOC		
	ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราว ต่างๆ ที่ได้กพบเห็นเสมอ							
35	ท่านพาเด็กไปทัศนศึกษาเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้และ ประสบการณ์เพิ่มเติม	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ภาคผนวก ณ

ตารางวิเคราะห์ค่าความเที่ยง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ศูนย์วิจัยการบรรณารักษ์

การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม
 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนา
 เด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ จังหวัดบึงกาฬ

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	96.8
	Excluded ^a	1	3.2
	Total	31	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.976	35

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวจันทร์เพ็ญ ตูประสิทธิ์
วัน เดือน ปีเกิด	23 สิงหาคม 2514
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2540 ศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2550
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

